СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 7.50, 16.57, 9.07;
Віцебск — 7.46, 16.43, 8.59;
Магілёў — 7.39, 16.47, 9.08;
Гомель — 7.31, 16.49, 9.18;
Гродна — 8.04, 17.13, 9.03;
Брэст — 8.00, 17.19, 9.19.

МЕСЯЦ:
Маладзік 3 лютага.

ІМЯНІНЫ:
Клімента, Генадзя, Феакціста;
Агаты, Адэлаіды.

ЗВЯЗДА

5 ЛЮТАГА 1992 г.
серада, № 25 (21803)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 40 кап.

РОЗГАЛАС

ІТАЛЬЯНЦЫ ДАПАМАГАЮЦЬ НАМ ПАЗНАЦЬ БЕЛАРУСЬ

Як ні дзіўна, але — факт! Італьянцам, якія вырашылі інвесціраваць будаўніцтва беларускага культурнага цэнтра «Вытокі», было даручана ганаровае права ўбіць першы калок на месцы будучай новабудоўлі. Разам з прэзідэнтам Італа-беларускай гандлёвай палаты Д. Курцы на гэтым сімвалічным аб'екце працаваў і намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь М. Падгайны.

Італія дапаможа Беларусі на ўзаемавыгадных асновах. Замежныя бізнесмены перакананы, што выгадна будаваць можна толькі хутка, таму ўвесь комплекс на беразе Свіслачы будзе ўзведзены за паўтара-два гады. У ім размесяцца майстэрні народных умельцаў, магазіны, тэатральная зала, гасцініца, музей, бізнес-цэнтр, рэстаран з італьянскай і беларускай кухняй.

— Комплекс «Вытокі» ўзнікне не на пустым месцы, — сказаў карэспандэнту кіраўнік калектыву, які распрацаваў праект забудовы і рэканструкцыі, заслужаны архітэктар Беларусі Леанід Левін. — За аснову мы ўзялі старажытныя карпусы, якія цяпер займае бісквітная фабрыка. Вытворчасць атрымае новыя сучасныя плошчы, а тут, амаль у самым цэнтры старога Мінска, будуць выкананы рэстаўрацыя і некаторыя будаўнічыя работы. Разлічваем аднавіць першапачатковы выгляд будынкаў, добраўпарадкаваць берагі Свіслачы. Старажытная архітэктура будзе спалучацца з сучасным стылем лёгкіх павільёнаў. Нават старую заводскую трубу не абышлі ўвагай — яна стане своеасаблівым упрыгажэннем аднаўленай гістарычнай зоны.

— Укладваем сродкі з надзеяй на прыбытак, — сказаў прэзідэнт Італа-беларускай палаты Джузепе Курцы. — Ваша рэспубліка вельмі багатая на рэсурсы і ў той жа час бедная. Вытокі беднасці, на маю думку, у дрэннай арганізацыі працы. Мы прапануем беларускім партнёрам праверацы еўрапейскі вопыт і спадзяёмся на поспех. Дарэчы, будаўніцтва ў Мінску не адзіны прыклад нашага супрацоўніцтва: гэтымі днямі ў Магілёве мы адкрываем два магазіны, ёсць дамоўленасць у галіне гасцінічнага бізнесу, стварэння ў Беларусі школы менеджэраў.

На беразе Свіслачы каля шматпавярховай гасцініцы «Беларусь» убіты першы калок новага аб'екта. Будуецца не толькі культурны комплекс, закладваюцца новыя ўзаемаадносіны паміж дзелавымі людзьмі розных краін.

Я. ПЯСЕЦКІ.

На здымках: намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь **М. Падгайны** і прэзідэнт Італа-беларускай гандлёвай палаты **Д. Курцы** на месцы будучай новабудоўлі; макет культурнага цэнтра «Вытокі»; аўтары праекта — кіраўнік творчай майстэрні **Л. Левін** (першы справа) і архітэктары **Ю. Градаў, І. Дзятлаў, М. Самасюк, У. Кузьмін, А. Капылоў.**

МІНІ-АПЫТАННЕ

«ЯК-НЕБУДЗЬ ПРАЦЯГНЕМ...»

У апошні час выразам «вымушаная мера» ўжо не запалохаеш наш народ. Увядзенне візітных картак, талонаў на прадукты, купонаў, павышэнне цэн — усё гэта з лёгкім храхценнем уваходзіць у наша жыццё. Мы ж паціху да гэтага прывыкаем і праз некалькі дзён, як кажуць, усё ў парадку: размовы сціхаюць хутка — новаўвядзенні застаюцца. Затое, жартуюць людзі нявесела, краіна «саўкоў» паціху стала ператварацца ў больш-менш «цывілізаваную»: чэргі знікаюць, прылаўкі запаўняюцца таварам. І справа не ў тым, што вырабляць больш пачалі, а ў тым, што кашалькі пакупнікоў не заўсёды могуць пацягацца з цэнамі. І вось апошняя «мясная» пастанова ўрада. Што наконт яе думаюць спажыўцы?

Андрэй Рыгоравіч ШАЎЧЭНКА, пенсіянер: Я не ведаю, чаго чакаць далей ад урада. Калі павысілі цэны на малочныя вырабы, на хлебапрадукты — гэта шакіравала, але, згадзіцеся, перажыць можна было. На хлеб і малако па сённяшнім часе ў мяне грошай хапіла б. Але калі заходзіш у сталовую і бачыш, што адзін шніцель каштуе 7.31, дык міжволі пачынаеш думаць: «Можа сёння абысціся без другога?». Я не вегетарыянец і жыць без мяса ніяк не магу. Застаецца надзея на тое, што ўрад добра падумае і з павышэннем цэн на мясныя прадукты падыме і пенсіі.

Аляксандр ФАМІН, студэнт: Што магу сказаць наконт апошняй пастановы ўрада? Сіла! Адчуваю, што жыццё ўжо не на жарты пачынае паварочвацца да мяне спінай. Учора паабедаў у «Чабурэчнай». Узяў салат мясны, суп гарохавы, два чабурэкі, смятану, булачку, кампот. Прычым, дурань, не глянуў на цэннікі, пра пастанову гэтую забыўся: хацелася добра паесці — і ўсё. На касе разлічваюся — 24 рублі. А я разлічваў увесь тыдзень жыць на 60 рублёў, якія прывёз з дому. Вось я і кажу: «Сіла!»

Дзмітрый БАРЫСЕВІЧ, інжынер: Усё разумею: і мера вымушаная, і краіну трэба выцягваць з бездані, і... Але жыць добра таксама хочацца. Я чалавек сямейны. У нас з жонкай трое малых. Я ж ім не скажу: «Дзеці, цэны на мяса павялічыліся, так што сёння сядзім на дыеце». Мала таго, што яны ўжо даўно не помняць смаку шакаладнай цукеркі, дык не хочацца, каб выраслі да таго ж і рахітамі. Пакуль грошы ёсць, буду купляць і каўбасу, і мяса, а потым, мабыць, прыйдзецца залезці ў даўгі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

КІРМАШ ПАГРАНІЧЧА

Крок да супрацоўніцтва паміж дзелавымі людзьмі з Гродзеншчыны і Беласточчыны зроблены. Аднак надзеі на яго эфектыўнасць пакуль што вельмі туманныя

Дэманстрацыі разнастайных дасягненняў у многіх з нас даўно выклікаюць алергію. І асабліва сёння, калі прылаўкі альбо пустуюць, альбо шакіруюць пакупнікоў цэнамі, якія па кішэні лічаным асобам. Таму не дзіўна, што выстаўка тавараў з Беласточчыны, якая тры дні праходзіла ў гродзенскім Доме навукі і тэхнікі, не была мнагалюднай. Відаць, яны вырашылі, што лепш пастаяць у чарзе за каўбасой ці гарэлкай, чым глядзець на гэтыя і іншыя вырабы (мэблю, абутак, адзенне, цыгарэты, касметыку і г. д.) на выстаўцы.

Аднак польскія фірмы (а іх было прадстаўлена звыш двух дзесяткаў) і не імкнуліся сабраць як мага больш наведвальнікаў. Перш за ўсё іх цікавілі сустрэчы з дзелавымі людзьмі Гродзеншчыны, каб падрыхтаваць глебу для заключэння разнастайных кантрактаў. Праўда, як мне здалося, і тут гасцей з Беластока чакала расчараванне: мала хто з кіраўнікоў і спецыялістаў нашых дзяржаўных і кааператыўных прадпрыемстваў наведаў выстаўку, і прадстаўнікі многіх фірм яўна сумавалі за сваімі столікамі. І гэта можна было прадбачыць. Як паведаміў адзін з арганізатараў кірмашу, толькі за два дні да яго пачатку ў Гродна атрымалі з Беластока спіс фірм, якія будуць удзельнічаць у гэтым мерапрыемстве. Практычна ніякай рэкламы аб ім (апрача сціплай аб'явы ў абласной газеце) не было — ці то часу не хапіла, ці сапраўднай зацікаўленасці. Адным словам, ураджанне такое, што ўсё рабілася ў спешцы, без папярэдняга вывучэння магчымасцей сваіх партнёраў і падрыхтоўкі канкрэтных прапаноў па супрацоўніцтву.

Але не будзем вельмі строга судзіць арганізатараў кірмашу, бо першы блін нярэдка камяком. Лепш зададзімся пытаннем: а ці існуюць рэальныя перспектывы ў супрацоўніцтва паміж прадпрымальнікамі двух суседніх рэгіёнаў? Менавіта аб гэтым і ішла гаворка ў канферэнц-зале кірмашу, дзе ў заключны дзень сабраліся прадстаўнікі зацікаўленых бакоў. Намеснік старшыні Гродзенскага аблвыканкома Л. Кардаш некалькі разоў спрабаваў высветліць у прысутных, ці з'явіліся нейкія дамоўленасці аб супрацоўніцтве. Нічога канкрэтнага ў адказ не прагучала. Праўда, як потым высветлілася, некаторыя сувязі ўсё ж наладжваюцца. Да таго ж, бізнес — справа далікатная, тут ні спешка, ні залішнее афішыраванне не патрэбны. І тым не менш гутаркі з удзельнікамі кірмашу пераконваюць, што надзеі на эфектыўнасць супрацоўніцтва паміж вытворцамі Гродзеншчыны і Беласточчыны пакуль што даволі туманныя.

— Сёння ў польскіх магазінах тавараў больш, чым трэба, рынак перанасычаны, — гаворыць начальнік аддзела прамысловасці, гандлю і паслуг Беластоцкага ваяводства Ян Легета. — А ў вас пустыя прылаўкі. Мы маглі б вельмі хутка запоўніць іх самымі разнастайнымі таварамі. Але што нам потым рабіць з атрыманымі рублямі? Што мы зможам на іх купіць?

Гэту праблему закранала практычна ўсе госці з Беластока. Асабліва, мне здалося, іх настрой пагоршыўся пасля выступлення супрацоўніка Гродзенскай мытні, які праінфармаваў аб шматлікіх абмежаваннях на шляху прадпрымальніцкай дзейнасці. Не будзем дэталізаваць, падкрэслім галоўнае: сёння па вялікаму рахунку польскім фірмам і сапраўды нявыгадна пастаўляць нам сваю прадукцыю, паколькі ніякіх гарантый атаварвання рубля няма.

— Заключу я сёння кантракт, — разважае кіраўнік адной з фірм, — аднак ці можна будзе яго рэалізаваць у сакавіку, ліпені? Дзе гарантыя, што да таго часу не з'явяцца новыя абмежаванні? Тут, на кірмашы, нам раяць кожную канкрэтную праблему ўзгадняць з вашымі ўладамі. Мабыць, заўсёды ёсць выключэнні з правіл. Але нармальны бізнес павінен грунтавацца не на выключэннях, а на стабільных нормах.

Так, сёння мы жывём у нейкім часовым рэжыме. І трэба нарэшце не толькі на словах выступаць за ўмацаванне эканамічных сувязей з іншымі дзяржавамі, але і на справе выпрацаваць свае прыярытэты, сваю канцэпцыю ўзаемаадносін з замежнымі прадпрымальнікамі, нейкія гарантаваныя ад пастаяннага карэкціравання правілы «гульні». Ну проста сорамна хоць бы ад такой «дробязі»: госці з Беластока прывезлі з сабой долары і з вялікімі цяжкасцямі абмянялі іх на... рублі, каб заплаціць за гасцініцу.

Дарэчы, сярод нашых прыярытэтаў наўрад ці павінен быць бартэр. А між тым вакол гэтага «дзіцяці» натуральнага гаспадарання ў асноўным і круціліся размовы на кірмашы ў Гродна. Усё проста: ты — мне, я — табе, нам выгадна і не трэба ламаць галаву над выпускам новых арыгінальных вырабаў. Для палякаў, дзе рынак перанасычаны таварамі, гэта, магчыма, і выгадны шлях. А для нас? Адзін з вынікаў бартэру я, відаць, і ўбачыў у кіёску непадалёк ад будынка, дзе праходзіў кірмаш. Стограмовы пакецік бразільскай кавы ў зярнятах каштаваў... 85 рублёў. Што і казаць, «ашчаслівілі» нашых пакупнікоў.

І ўсё ж не хочацца завяршаць гэты матэрыял на песімістычнай ноце. Добра, што кірмаш пагранічча адбыўся, што першы крок да супрацоўніцтва паміж дзелавымі людзьмі Гродзеншчыны і Беласточчыны зроблены. Ці будзе гэта супрацоўніцтва цывілізаваным і ўзаемавыгадным — пакажа час.

Барыс ПРАКОПЧЫК,
уласны карэспандэнт «Звязды» па Гродзенскай вобласці.

ЦІ БУДЗЕ ЛЕПШ ЗАЎТРА?

ІВАНАВА (Брэсцкая вобласць). Не самы лепшы час выбраў для сустрэч са сваімі выбаршчыкамі народны дэпутат Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Кебіч. Тым важней, як прызнаў сам прэм'ер-міністр, у такой няпростай сітуацыі параіцца з людзьмі, зверыць з іх трывогамі і клопатамі дзеянні ўрада. Сёння ў Іванаўскім раёне В. Кебіч прадоўжыў сваю напружаную рабочую праграму па канкрэтнаму знаёмству з праблемамі Палескага краю, якія ў большай або меншай ступені ўласцівы іншым рэгіёнам рэспублікі.

А напярэдадні вечарам у Іванаўскім раённым Доме культуры адбылася сустрэча з выбаршчыкамі райцэнтра. Як было падкрэслена на ёй, сітуацыя сёння дайшла да небяспечнай мяжы, за якой могуць быць толькі хаос і непрадказальныя вынікі. «У апошні час, — сказаў В. Кебіч, — апазіцыя адкрыта агітуе за адстаўку парламента рэспублікі. А значыць, і цяперашняга ўрада, якому так няпроста працаваць. Але ж ніхто не можа гарантаваць, што ў цяперашніх умовах новыя выбары адбудуцца наогул. Прыклад таму Мінск, дзе да гэтага часу нямала вакантных дэпутацкіх мандатаў».

Да чаго ў такім выпадку можа прывесці безуладдзе, дагадацца няцяжка. Як падкрэсліў прэм'ер-міністр, ні ён сам, ні члены кабінета за кіруючыя крэслы не трымаюцца. Аднак пакуль не вычарпаны крэдыт даверу большасці народа, з боку цяперашняга кіраўніцтва рэспублікі будуць прыкладацца ўсе сілы для таго, каб выйсці на нармальны, цывілізаваны шлях развіцця.

Дэпутат адказаў на пытанні выбаршчыкаў. У прыватнасці, адказваючы мясцовым медыкам, якія гаварылі аб катастрафічным становішчы з забеспячэннем медыкаментамі, прэм'ер адзначыў, што разам з недахватам збожжа, алею і цукру гэта праблема сёння для рэспублікі — адна з найбольш вострых. Патрэбнасць у медыкаментах і інструментарыі ацэньваецца як мінімум у 120—180 мільёнаў амерыканскіх долараў. Ажыццяўляюцца меры, каб паправіць сітуацыю. Аб гэтым ішла размова ў час нядаўняй паездкі ў Кітай. Яна будзе прадоўжана ў хуткім часе, калі ўрадавая дэлегацыя наведае Індыю. Ёсць дагаворанасць і з заходнееўрапейскімі краінамі. Урад ідзе нават на тое, каб увесь бартэр, а гэта ў асноўным калійныя ўгнаенні, мазут, трактары і часткова вялікагрузныя БелАЗы, быў накіраваны ў абмен на медыкаменты. Што ж датычыць цукру, які перастаў паступаць з Украіны, то і тут сітуацыя хутка некалькі зменіцца. Дасягнута дагаворанасць з Кітаем, адкуль паступіць у адрас Беларусі 200 тысяч тон цукру.

Аб многіх бедах і трывогах было сказана В. Кебічу на сустрэчы са старшынямі і дырэктарамі раёна, якая сёння раніцай адбылася ў райвыканкоме. Апярэджваючы многія пытанні, прэм'ер-міністр адзначыў, што цяпер актыўна вядзецца сур'ёзная работа для спынення цэнавага самавольства прадпрыемстваў-манапалістаў. Чакаецца таксама і некаторае аблягчэнне фуражнай праблемы за кошт закупак за мяжой, хоць рэспубліка павінна імкнуцца да самазабеспячэння збожжам, і магчымасці тут далёка не вычарпаны.

На сустрэчы было ўзнята пытанне і аб біржавай дзейнасці, якую кіраўнікі гаспадарак прама назвалі ўзаконенай спекуляцыяй. Прэм'ер-міністр паабяцаў, што ў бліжэйшы час будзе прынята пастанова, якая забароніць прадаваць на біржах па павышаных цэнах прадукцыю, што выпрацоўваецца на дзяржаўных прадпрыемствах. Прапрацоўваецца таксама пытанне стварэння ў рэспубліцы фінансавай паліцыі з правам вядзення дазнання.

Сёння ж адбылася сустрэча В. Кебіча з выбаршчыкамі ў калгасе «Кастрычнік». На ёй прысутнічалі таксама прадстаўнікі чатырох суседніх гаспадарак.

І. КУКСА,
кар. БЕЛТА.

«КАМЕРСАНТ» ДЗЕЙНІЧАЕ

ГОМЕЛЬ (У. Пернікаў). Пры кааператыўным інстытуце створана вышэйшая камерцыйная школа «Камерсант», якая павінна падрыхтаваць спецыялістаў-прафесіяналаў для рыначнай эканомікі. 20 чалавек атрымліваюць тут тэарэтычныя і практычныя навыкі для работы ў новых умовах. Па ініцыятыве мясцовай таварна-сыравіннай біржы яна арганізавала падрыхтоўку ў вытворчым аб'яднанні «Гомсельмаш» брокераў, якія аказваюць паслугі па здзелках паміж кліентамі біржы.

Мітынг будзе. А тавары?

УШАЧЫ. На ўвесь раён паведаміў намеснік старшыні Ушацкага райвыканкома аб тым, што на кожнага яго жыхара прададзена тавараў на 2.012 рублёў. Такая лічба. А ў сапраўднасці вясковыя жыхары ў мінулым годзе змаглі атаварыць, у лепшым выпадку, толькі талоны на бялізну і шкарпэткі. Амаль усе астатнія запрашэнні на набыццё тавараў засталіся на руках у вяскоўцаў лішняй паперкай. Па гэтай прычыне і з-за іншых праблем раённыя актывісты грамадскага руху, якія стварылі савет прадстаўнікоў працоўных калектываў, вырашылі высветліць адносіны з мясцовымі ўладамі на мітынгу. Дазвол на яго правядзенне атрыманы. Адбудзецца ён у нядзелю, 9 лютага.

НОС ВЫЦЯГНЕШ—ХВОСТ ЗАГРАЗНЕ

ПІНСКІ РАЁН (**У. Равіцкі**). Увядзенне шматразовых купонаў на Украіне балюча ўдарыла па яе бліжэйшых суседзях.

Напрыклад, на Піншчыне па традыцыі амаль кожная гаспадарка заключыла падрад з жыхарамі ўкраінскіх сёл на вырошчванне цукровых буракоў. Гэтай працаёмкай работай займалася ў раёне каля 600 прыезджых. Кожны з іх браў па 3—4 гектары, так што практычна ўся плошча пад культурай апрацоўвалася ўкраінскімі брыгадамі. Выгада была ўзаемная. Але з пачаткам эры купанізацыі паўстала праблема разлікаў з украінцамі за работу. Рублі і нашы купоны ім не патрэбны. Адмовіцца ад прыезджых брыгад нельга — не знойдзеш рабочых рук дома, каб дагледзець 2 тысячы гектараў буракоў. Прыйдзецца, відаць, уводзіць натуральную аплату, але тады ўзнікне праблема з вывазам сельгаспрадукцыі за межы рэспублікі. Вось і ламаюць галовы кіраўнікі раёна і гаспадарак, як выйсці з сітуацыі.

НЕ ПА КІШЭНІ

ПІНСК (С. Шапіра). Апусцеў кандытарскі цэх Пінскага хлебазавода — рабочыя пайшлі ў адпачынак. І не па свайму жаданню. Проста прадукцыя цэха — кексы, пясочныя пірожныя, сушкі і г. д. — стала многім пакупнікам не па кішэні. Калі раней гандаль заказваў паўтары тоны заводскай выпечкі ў дзень, то зараз ледзь распрадаецца 100 кілаграмаў.

Між тым, кандытары не адзінокія ў сваёй бядзе. Пасля лібералізацыі цэн прастойвае і абсталяванне паўвэнджаных і вэнджаных каўбас на мясцовым мясакамбінаце. Прычына тая ж — трохзначныя лічбы на цэнніках адпуджваюць пінчан.

ЛУНІНЕЦКІЯ НАВІНЫ

ПАГРОЗА ЭНЕРГЕТЫЧНАГА КРЫЗІСУ

прымусіла гарадскія ўлады Лунінца прыняць рашэнне аб адключэнні ў кватэрах гарачай вады. Такім чынам спадзяюцца павялічыць цеплазабеспячэнне шматкватэрных дамоў, скараціць расходы дэфіцытнага паліва, рэшткаў якога, паводле падлікаў, хопіць толькі на шэсць сутак. Далей, відаць, прыйдзецца спадзявацца на міласць прыроды. Ёсць апасенне, што збоі ў забеспячэнні электраэнергіяй таксама непазбежныя. Стаіць пытанне аб адключэнні яе на некалькі гадзін уначы.

ЗА ХЛЕБАМ ЧЭРГІ НЕ ЗМЯНШАЮЦЦА

Пасля татальнага падаражання хлеб застаўся, бадай, адным з галоўных у мізэрным пераліку даступных для большасці лунінчан прадуктаў харчавання. Аднак і яго дастатку на мясцовым хлебазаводзе не абяцаюць. Прычына адна — не хапае сыравіны. У сувязі з гэтым прыйшлося рэзка скараціць асартымент хлебабулачных вырабаў. На поўную магутнасць працуе толькі адна невялікая печ. 20 тон хлеба, якія выпякаюцца ў ёй штодзённа, не могуць задаволіць попыт жыхароў Лунінеччыны. А таму чэргі ля хлебных магазінаў не знікаюць.

А КАЛГАСЫ МЯНЯЮЦЬ НАЗВЫ

Светлую будучыню мы так і не пабудавалі. Таму без ваганняў развітваемся з яе сімваламі. Яшчэ ўчора ў Лунінецкам раёне быў калгас «Шлях да камунізму». Сёння ж ён называецца проста і лаканічна — «Лунінскі». «Маяк камунізму» застаўся проста «Маяком».

Т. ВАЙЦЯХОЎСКАЯ.

ЦЭНЫ НА РЫНКАХ

(у рублях)
4 лютага

МАСКВА (Рыжскі рынак). Бульба (1 кг) — 15, капуста — 15—20, морква — 15—20, буракі — 15—20, смятана — 150—180, тварог — 70—80, малако — 40, ялавічына — 200—250.

ВІЛЬНЮС. Бульба — 3, капуста — 3—5, морква — 3—5, буракі — 3—5, смятана — няма, тварог — няма, малако — няма, ялавічына — 80—150, свініна — 80—150.

РЫГА. Бульба — 5—10, капуста — 3—4, морква — 6—8, буракі — 5—10, смятана — 80—100, тварог — 30—40, малако — 8—12, ялавічына — 40—100, свініна — 80—110.

ТАЛІН. Бульба — 15, капуста — 3—6, морква — 6—7, буракі — 6—7, смятана — няма, тварог — няма, малако — няма, ялавічына — няма, свініна — 80—120.

САНКТ-ПЕЦЯРБУРГ (Кузнечны рынак). Бульба — 10—20, капуста — 10—15, морква — 10—15, буракі — 10—30, смятана — 100, тварог — 40—50, малако — няма, ялавічына —100—200, свініна — 100—300.

МІНСК (Камароўскі рынак). Бульба — 7—8, капуста — 5, морква — 3—5, буракі — 7, цыбуля — 10, смятана—100—110, тварог — 35—40, малако — няма, ялавічына — 90—100, свініна — 100—120, сала — 80, бараніна — 80—90, рыба свежая — 50, яблыкі — 32—80, мандарыны — 35—80, цыгарэты «Космас» — 15, піва (1 бут.) — 10. Сямідзесяцірублёвы ліст купонаў прадаваўся за 50—70 рублёў, сторублёвы — за 70—80.

«Агенцтва РІД».

«ДЫВЕРСАНТ» ВЫЯЎЛЕНЫ

МІНСК. Мінулай ноччу ў 3 гадзіны 35 мінут адбылося кароткае замыканне на першай секцыі ЦЭЦ-2 па вуліцы Аранскай. Пашкоджаны корпус. Да 5 гадзін ночы не працавалі дзве турбіны, чатыры катлы і трансфарматар сувязі. Збояў у падачы электраэнергіі і цеплазабеспячэнні не было. У выніку расследавання высветлілася, што «дыверсію» ўчыніў... кот, які, блукаючы па нейкіх сваіх патрэбах, трапіў на электрашыну.

Ідзём па-банку?

Па ініцыятыве рэспубліканскага Нацыянальнага банка Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч накіраваў у адрас кіраўнікоў дзяржаў СНД прапанову па пытанню аб заключэнні міжбанкаўскага пагаднення.

Беларускія банкіры занепакоены: у цяперашні час, пры выкарыстанні агульнай для ўсёй Садружнасці грашовай адзінкі грашова-крэдытная палітыка нікім не рэгулюецца, адсутнічае адзіны банкаўскі інстытут, у функцыі якога ўваходзілі б улік і рэгуляванне эмісійных аперацый.

У пакет дакументаў, накіраваных Станіславам Шушкевічам сваім кампаньёнам па СНД для разгляду, увайшлі праект Міжбанкаўскага пагаднення, распрацаваны беларускімі банкірамі, і прапанова па пытанню аб раздзеле маёмасці былых Дзяржбанка, Аграпрамбанка, Знешэканомбанка і Ашчадбанка СССР. Ад Масквы патрабуецца таксама дакладная і юрыдычна аформленая інфармацыя аб аб'ёме капіталаў названых банкаў, аб іх укладаннях у банкі Захаду і г. д.

Пакуль жа, паводле выказвання старшыні праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Станіслава Багданкевіча, «Цэнтральны банк Расіі згодзен дзяліць маёмасць Дзяржбанка СССР, аднак інфармацыю аб ім не дае».

Сяргей ШАПРАН,
БелаПАН.

У чыіх інтарэсах вядзецца прыватызацыя?

Пакуль што рана падводзіць грунтоўныя вынікі эканамічных рэформ. Тым не менш многае відавочна. Напрыклад, высокія цэны прылаўкі не напоўнілі. Чэргі не знікалі. У магазіны ходзяць як у музей. Дык на што была разлічана лібералізацыя цэн? З гэтага пытання пачалася наша размова з старшынёй Камітэта па кіраўніцтву дзяржаўнай маёмасцю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь В. МАЦЮШЭЎСКІМ.

— Магу адназначна сказаць: толькі лібералізацыяй цэн нам рынак не напоўніць. Каб стабілізаваць сітуацыю, трэба хутчэй задзейнічаць іншыя рынкавыя адносіны—прыватызаваць гандаль, прадпрыемствы, жыллё, зямлю, бытавую і камунальную гаспадарку, стымуляваць іншыя ўсе вытворцаў, а не толькі пасрэдніка. Трэба даць магчымасць рэформам, якія пачаліся ўжо, запрацаваць.

— Пытанне — як?..

— Вы памятаеце, больш года назад урад увайшоў у Вярхоўны Савет з канцэптуальнымі палажэннямі аб пераходзе рэспублікі да рынкавай эканомікі. І, атрымаўшы на гэта згоду, пачаў рэалізоўваць іх. Пакуль што вынікі больш чым сціплыя, але і недаацэньваць іх было б несправядліва.

Мы разумелі: перад намі вялікая работа, але важна яе пачаць, стварыць дабратворныя ўмовы, неабходную прававую базу. У гэтым напрамку зроблена нямала — прыняты законы аб уласнасці, аб арэндзе, аб інвестыцыйнай дзейнасці, аб прадпрымальніцтве, аб эканамічнай неплацежаздольнасці і банкруцтве, аб занятасці насельніцтва.

Толькі што ўвайшла ў сілу новая сістэма падаткаабкладання. Адобраны асноўныя канцэптуальныя палажэнні раздзяржаўлення і прыватызацыі. У стадыі канчатковай падрыхтоўкі і абмеркавання праект закона. Ён абмяркоўваўся ў Вярхоўным Савеце, аднак не быў прыняты. А трэба сказаць, што ўсе гэтыя законы і пастановы важныя і патрэбны для развіцця рынкавых адносін, стварэння разнастайнасці форм уласнасці.

Паводле даных падатковай інспекцыі, у Беларусі існуе 5,2 тыс. малых прадпрыемстваў і амаль 5,3 тыс. кааператываў. Чвэрць рознічнага тавараабароту, трэць бытавых паслуг і каля палавіны транспартных перавозак сёння выконваюць арэндныя калектывы. Створана і дзейнічае 777 фермерскіх гаспадарак. З'явіліся першыя калектыўныя (народныя) прадпрыемствы: «Бабруйскдрэў», абутковая фабрыка «Нёман» і іншыя. Ідуць працэсы акцыяніравання ўласнасці. Ужо сёння ў Камітэт па кіраўніцтву дзяржаўнай маёмасцю паступілі заяўкі на прыватызацыю ад 51-го буйнога і сярэдняга прадпрыемства. Практычна завершана работа па правядзенню прыватызацыі на 19 прадпрыемствах.

Як бачыце, мы не стаім на месцы.

— Так, але ў адрас урада ўсё часцей чуецца крытыка аб незаконнасці прыватызацыі, аб тым, што яна праводзіцца ў інтарэсах наменклатуры. Выказваецца патрабаванне прыпыніць працэс прыватызацыі да прыняцця адпаведнага закона.

— Я не выключаю, што на пачатковым этапе рэфармавання эканомікі маглі быць дапушчаны памылкі —справа новая, незведаная. Не выключаю і тое, што, магчыма, нехта нажыўся.

Наконт размоў аб незаконнасці праводзімай прыватызацыі. Так, закон вярнулі на дапрацоўку. Але тут ёсць і свае пазітыўныя моманты. У нас ёсць магчымасць улічыць усе тыя памылкі, якія [illegible] будучага закона і ўнесці ў яго шэраг прынцыповых паправак. [illegible]

А пакуль што мы кіруемся зацверджанай пастановай Савета Міністраў рэспублікі аб часовым парадку раздзяржаўлення эканомікі і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці.

Зразумела, гаворачы аб рынкавай эканоміцы, нам заўсёды бачацца яе цывілізаваныя формы. Між тым, каб нашы біржы, гэтыя цывілізаваныя формы, патрэбны не месяцы і не гады—дзесяцігоддзі. Мы ж хочам атрымаць усё адразу і назаўсёды. А потым здзіўляемся, чаму практычна ўсе рынкавыя структуры — камерцыйныя банкі, біржы, дамы гандлю і г. д. не ў сферы вытворчасці, а ў сферы размеркавання. Адзін і той жа тавар некалькі разоў перапрадаецца, пастаянна з нарастаннем цаны.

— Што робіць урад, каб пазбегнуць так званай «дзікай прыватызацыі»? [illegible]

— Так, ёсць. Яна так і называецца: праграма раздзяржаўлення эканомікі і прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці на 1992 год. У ёй прадугледжаны тры групы аб'ектаў. Першая група — аб'екты, якія могуць прыватызавацца, другая — аб'екты, якія будуць прыватызаваны ў бягучым годзе, і трэцяя аб'екты, якія забаронены да прыватызацыі. Да іх адносяцца нетры, лясны фонд, паветраная прастора, ахоўваныя прыродныя тэрыторыі, магістральныя і трубаправодны транспарт, тэлекамунікацыі, энергетыка, сувязь, аб'екты, звязаныя з абаронай і бяспекай, гісторыка-культурная спадчына і г. д.

Прыватызацыя ажыццяўляецца толькі па прынцыпу добраахвотнасці. Прыярытэтным правам тут карыстаюцца грамадзяне і працоўныя калектывы прадпрыемстваў і арганізацый Беларусі. Удзел жа фізічных і юрыдычных асоб іншых рэспублік і замежных дзяржаў дапускаецца толькі з дазволу Урада, а адносна камунальнай уласнасці — з дазволу адпаведных мясцовых Саветаў.

Не могуць выступаць суб'ектамі прыватызацыі толькі тыя работнікі выканаўчых, праваахоўных органаў і органаў кіравання дзяржаўнай маёмасцю.

Дарэчы, балансавы кошт асноўных фондаў, якія належаць дзяржаве, па стану на 1 студзеня 1991 года складаў у рэспубліцы ў цэнах 1972 года 84 млрд. рублёў. У той жа час насельніцтва, па самых аптымістычных прагнозах, гатова ўкласці ва ўласную справу, гэта значыць накіраваць на выкуп дзяржаўнай маёмасці, не больш 2 млрд. рублёў. Яшчэ каля 4 млрд. рублёў—прадпрыемствы і арганізацыі. Пры такой дыспрапорцыі прыватызацыя расцягнецца на многія гады. [illegible] (прыкладна палавіну) так званыя прыватызацыйныя чэкі.

— Растлумачце, калі ласка, больш падрабязна гэта мяркуемае нававядзенне.

— Прыватызацыйныя ўклады ўводзяцца як сродак кампенсацыі насельніцтву яго працоўнага ўкладу ў матэрыяльныя фонды рэспублікі. Імі надзяляюцца ўсе грамадзяне, якія пастаянна жывуць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Сума, якая будзе пералічвацца на прыватызацыйны рахунак грамадзяніна рэспублікі, зацвярджаецца Саветам Міністраў і, паводле папярэдніх разлікаў у цяперашніх цэнах, складзе ад 20 да 30 тыс. рублёў. Прыватызацыйны ўклад, пералічаны на прыватызацыйны рахунак грамадзяніна, у выглядзе грашовай сумы на рукі не выдаецца. Прыватызацыйныя ўклады выкарыстоўваюцца грамадзянамі рэспублікі для набыцця ў дзяржавы прадпрыемстваў, долю (паеў, акцый) у капітале акцыянерных таварыстваў.

— І ўсё ж, Валерый Пятровіч, — гэта прыватызацыя для народа ці супраць народа і куды [illegible] грошы, якія паступаюць ад продажу дзяржаўнай уласнасці?

— Думаю, разлік, які я толькі што прывёў, пераконаўча паказвае: для народа. У цяперашняй эканамічнай сітуацыі правесці прыватызацыю толькі за кошт грамадзян, нават пры вялікім жаданні, проста немагчыма. [illegible] дзяржбюджэту. З гэтага года сродкі, атрыманыя ад прыватызацыі, [illegible] паступаюць у поўным аб'ёме [illegible] фонд прыватызацыі.

Сродкі ад прыватызацыі камунальнай уласнасці ў размеры 70 працэнтаў паступаюць у мясцовыя фонды прыватызацыі, а 30 працэнтаў — у рэспубліканскі фонд прыватызацыі.

Сродкі рэспубліканскага фонду прыватызацыі мяркуецца накіроўваць на канверсію прадпрыемстваў абароннай прамысловасці, на выпуск тавараў народнага спажывання, на сацыяльныя праграмы, на фінансаванне ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС, на развіццё прадпрымальніцкіх і рынкавых структур і г. д.

— Ці ўплывае на ацэнку кошту прыватызуемага аб'екта лібералізацыя цэн?

— У сувязі з лібералізацыяй цэн, безумоўна, узрасце кошт маёмасных комплексаў аб'ектаў прыватызацыі. [illegible] уласнік зацікаўлены набыць не проста маёмасць, а «справу», якая прыносіць яму даход.

Прыярытэтнай жа формай прыватызацыі ў гэтым годзе [illegible] выкупам. З 147 прадпрыемстваў, якія ўключаны ў праграму, [illegible] пятая частка (19 працэнтаў) [illegible] у калектыўныя (народныя) прадпрыемствы. Каля 15 працэнтаў прадпрыемстваў выказалі жаданне стаць акцыянернымі таварыствамі. [illegible]

Неабходна ў кожным асобным выпадку выбіраць [illegible] працаваць.

Гутарку вёў У. ДЗЕШКАВЕЦ.

Сям'я Саўковых

Рыгор Лявонцьевіч і Любоў Васільеўна Саўковы выгадавалі чатырох сыноў. Міхаіл і Аляксандр пайшлі дарогай бацькі. Утраіх яны працуюць у аўтамабільным парку № 9 г. Рагачова. Першы—вадзіцелем самазвала на будаўніцтве жылля для Беларускага металургічнага камбіната ў Жлобіне і перасяленцаў з чарнобыльскіх мясцін. Другі — аўтаслесар зоны тэхнічнага абслугоўвання № 2. Сам жа Рыгор Лявонцьевіч ўсё жыццё аддаў аўтапарку. Далёкія рэйсы цяпер змяніў на гарадскія, абслугоўвае гандаль.

Яшчэ двое сыноў — Мікалай і Анатоль — воіны-падводнікі, служаць у Североморску. У Саўковых ужо пяцёра ўнукаў. Шумна і весела бывае ў доме, калі ўсе збіраюцца разам. Але гэта толькі на радасць, бо ў іх будучае роду Саўковых.

На здымку: бацькам прыйшло пісьмо з Поўначы. І тут жа сабраліся даведацца пра навіны сыны.

Фота Анатоля ДРАЗДОВА.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Чыя Віленшчына? Хай рассудзіць ААН

У апошні час праблема Віленскага краю стала шырока абмяркоўвацца сярод навукоўцаў, палітыкаў, журналістаў. Усведамляючы ўсю далікатнасць тэмы тэрытарыяльных прэтэнзій і перадзелаў, «Звязда» ўсё ж лічыць патрэбным звяртаць увагу грамадскасці на цяперашні і будучы лёс тэрыторый, якія не могуць лічыцца чужымі для Беларусі. Пачаўшы абмеркаванне гэтай праблемы адкрытым лістом шэрагу навукоўцаў «Гісторыя не церпіць перакосаў» («Звязда», 11 студзеня г. г.), сёння мы працягваем размову.

Ці правамерна і мэтазгодна пытанне аб Віленскім краі выносіць на разгляд у ААН? Так, калі мірныя перагаворы аб ім паміж урадамі Беларусі і Літвы зойдуць у тупік. Сёння стала рэальнасцю вынясенне гэтага пытання на ААН таму, што Беларусь і Літва суверэнныя дзяржавы і члены гэтай міжнароднай арганізацыі. Каму выгадны такі крок? Зусім адназначна — Беларусі. Вось моцныя бакі, дзякуючы якім беларускі ўрад заваюе сімпатыі сусветнай грамадскасці і разам з тым узмоцніць свае пазіцыі ў ААН, што дае падставы спадзявацца на пазітыўнае вырашэнне самага азначанага пытання ў ААН на карысць Беларусі.

1. У сваіх прапановах вярхоўная ўлада Рэспублікі Беларусь зыходзіць з самых перадавых і дэмакратычных прынцыпаў узаемаадносін і супрацоўніцтва паміж дзяржавамі. Канкрэтна, у вырашэнні тэрытарыяльнага пытання аб Віленскім краі, яна, нягледзячы на спрыяльныя для сябе магчымасці, не настойвае на змяненні граніц, а прапануе ператварыць Віленскі край у свабодную зону (паміж Беларуссю і Літвой), у якой мяркуе стварыць умовы для развіцця цесных і ўсебаковых эканамічных, сацыяльных, палітычных міждзяржаўных узаемаадносін, што будзе стымуляваць інтэграцыйныя працэсы.

2. Пры распрацоўцы сваіх прапаноў урад Беларусі апіраецца на навукова-абгрунтаваныя даныя рэтраспектыўных даследаванняў і дакументы, якія пераканаўча сведчаць аб правах Беларусі на тэрыторыю Віленскага краю. Тут, перш за ўсё, маюцца на ўвазе заходнееўрапейскія і рускія этнаграфічныя і лінгвістычныя карты і даныя перапісу насельніцтва другой палавіны XIX і пачатку XX ст. ст., а таксама іншыя матэрыялы, якія пацвярджаюць гэты тэзіс.

3. Істотна, што ў працэсе абмеркавання ў ААН сусветнай грамадскасці непазбежна стане вядома, пры якіх абставінах і паміж якімі рэжымамі рабілася палітычная спекуляцыйная здзелка пры вырашэнні лёсу гэтай часткі беларускай этнічнай тэрыторыі.

4. Сусветная грамадскасць даведаецца аб старой беларускай дзяржаўнасці, аб якой ёй амаль нічога невядома, і, што асабліва важна, аб дамінуючай ролі беларускай культуры і мовы (як дзяржаўнай) у перыяд існавання незалежнага Вялікага Княства Літоўскага.

5. Здабыткам сусветнай грамадскасці стане праўда аб тым, што Беларусь у перыяд існавання бальшавіцкага таталітарнага рэжыму аказалася ў самым незайздросным з усіх 15 рэспублік былога СССР становішчы ў тэрытарыяльных і эканамічных адносінах, што нанесены каласальны ўрон яе нацыянальнай культуры (развіццю мовы, гісторыі, традыцый).

Чаму ўраду Літоўскай Рэспублікі нявыгадна разглядаць пытанне аб Віленскім краі ў ААН? Перш за ўсё таму, што яму крайне непажадана, каб сусветнай грамадскасці сталі вядомымі наступныя факты:

1. Віленскі край не ўваходзіў у даваенны час у састаў Літоўскай Рэспублікі і перайшоў да яе толькі ў 1939 годзе.

2. Віленшчына перададзена Літоўскай Рэспубліцы ў выніку здзелкі са сталінскім бальшавіцкім кіраўніцтвам як вынік пакта Рыбентропа—Молатава.

3. У момант перадачы літоўцы ў Віленскім краі складалі яўную меншасць, як у вёсцы, так і ў горадзе. (Тут пад Віленскім краем маецца на ўвазе тэрыторыя ў межах этнічных граніц па даных этнаграфічных карт канца XIX і пачатку XX ст. ст.).

4. Тэрыторыя краю на ўсіх заходнееўрапейскіх і рускіх картах вышэйназванага перыяду ўказана адназначна беларускім этнасам.

5. Вынікі ўсіх перапісаў насельніцтва, якія праводзіліся ў другой палавіне XIX і пачатку XX ст. ст., адназначна паказваюць істотную перавагу ў саставе насельніцтва краю беларускага этнасу.

6. За час існавання незалежнага Вялікага Княства Літоўскага дзяржаўнай мовай была не літоўская, а старабеларуская.

7. Сумным фактам з'яўляецца тое, што ўсе тэрытарыяльныя, пагранічныя з Беларуссю, пытанні бальшавіцкі ўрад вырашаў чыста па палітычных матывах на карысць Літоўскай рэспублікі з яўным парушэннем, за невялікім выключэннем, міжнародных прававых норм.

Што станоўчага для літоўскага боку ў стварэнні прапануемай свабоднай зоны? Папершае, тэрыторыя Віленскага краю застаецца ў саставе Літоўскай Рэспублікі. Па-другое, з прыняццем статуса свабоднай зоны з назвай «Беларуска-літоўскі край» істотна аслабнуць пазіцыі тых, хто праводзіць прапольскую сепаратысцкую палітыку. Па-трэцяе, устанавяцца больш цесныя сацыяльна-эканамічныя і культурныя ўзаемаадносіны з Беларуссю, гістарычна і этнічна вельмі блізкай краінай, не толькі па культуры, але і па генезісу народаў (асабліва з аўкштайтамі), што, натуральна, будзе садзейнічаць агульнаму развіццю краіны.

Ці выгадна стварэнне такой свабоднай зоны для грамадзян Віленскага краю? Безумоўна. Яны атрымаюць двайное грамадзянства пры юрысдыкцыі Літвы, г. зн. застаючыся ў саставе Літоўскай Рэспублікі. Ім даецца поўная свабода ў выбары мовы, веравызнання, грамадзянства і бязвізавай міграцыі ў любую з рэспублік. Такім чынам, прапануемы шлях вырашэння праблемы з Віленшчынай уяўляецца рэальным і мэтазгодным.

Любыя спробы абвергнуць вышэйпрыведзеныя факты, што даказваюць правы Беларусі на Віленскі край, беспаспяховыя, не прывядуць да жаданых вынікаў. Пастаяннае імкненне некаторых літоўскіх гісторыкаў прынізіць ролю беларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім, сцвярджаючы, што яна быццам бы была канцылярскай, лёгка абвяргаецца самім фактам наяўнасці такіх фундаментальных, асноўных (не толькі для ВКЛ, але і для любой дзяржавы) юрыдычных і гістарычных твораў, як «Статут Вялікага Княства Літоўскага», Літоўская метрыка — архіў канцылярыі ВКЛ і іншых, напісаных на старабеларускай мове.

Улічваючы вышэйвыкладзенае, вельмі магчыма, што літоўскі бок прыме прапанову беларускіх улад і справа не дойдзе да разгляду ў ААН.

Яўген ШЫРАЕЎ,
прафесар.

г. Масква.

Ганарар аўтар пералічвае на рахунак № 10070082 у Камвестбанку г. Баранавічы для стварэння этнаграфічна-музейнага комплексу земляробства ў Баранавічах.

НАШЫ КАНСУЛЬТАЦЫІ

ВЫ ШУКАЕЦЕ РАБОТУ...

Аператыўная зводка Рэспубліканскага цэнтра занятасці насельніцтва сведчыць, што на 1 студзеня сёлетняга года ў рэспубліцы налічвалася 2.055 беспрацоўных. Найбольшая іх частка ў Мінску. Як дапамагчы гэтым людзям, а таксама тым, хто можа трапіць у іх разрад, куды звяртацца за кансультацыяй, якія мець дакументы — на гэтыя і іншыя пытанні дае адказ загадчык аддзела інфармацыі і рэкламы Рэспубліканскага цэнтра занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь Т. ФЯСЬКОВА.

— Таццяна Іванаўна, падкажыце, калі ласка, з чаго пачынаць пошук новай работы звольненаму чалавеку, якімі запасацца дакументамі?

— Перш за ўсё варта звярнуцца ў цэнтр занятасці насельніцтва па месцы прапіскі. Тым, хто вызвалены ў сувязі з рэарганізацыяй, ліквідацыяй або скарачэннем колькасці (штату) работнікаў, прадпрыемстваў, арганізацый, устаноў, неабходна зарэгістравацца ў службе занятасці на працягу двух тыдняў з дня звальнення. Для гэтага неабходна мець наступныя дакументы: пашпарт або пасведчанне аб нараджэнні, працоўную кніжку, дыплом або пасведчанне, якое пацвярджае прафесію ці спецыяльнасць, копіі пасведчанняў аб нараджэнні на дзяцей ва ўзросце да 14 гадоў (а таксама дакументы на іншых утрыманцаў), даведку аб сярэднямесячнай заработнай плаце з апошняга месца работы (падлікі за год) або дэкларацыю аб даходах і аб утрыманых з гэтых даходаў сумах падатку за апошні месяц перад звяртаннем у цэнтр занятасці.

У выпадку, калі чалавек упершыню шукае работу і не мае працоўнай кніжкі, яму трэба прад'явіць толькі пашпарт або пасведчанне аб нараджэнні, дыплом ці дакумент аб адукацыі, прафесіянальнай падрыхтоўцы, копіі пасведчанняў аб нараджэнні на дзяцей ва ўзросце да 14 гадоў (а таксама дакументы на іншых утрыманцаў), даведку аб апошнім занятку, выдадзеную па месцы жыхарства, для звольненых з Узброеных Сіл — ваенны білет, для вызваленых з месц пазбаўлення волі — дакумент аб вызваленні. Пасля завяршэння працэдуры рэгістрацыі спецыяліст службы занятасці на працягу 14 каляндарных дзён падбірае заяўніку падыходзячую работу.

— Якая работа лічыцца падыходзячай?

— Гэта работа, якая адпавядае прафесіянальнай падрыхтоўцы і ўлічвае ўзрост, стан здароўя, працоўны стаж і вопыт работы па ранейшай спецыяльнасці. А таксама транспартную даступнасць новага месца работы. Калі чалавек упершыню працаўладкоўваецца і не мае прафесіі (спецыяльнасці), то падыходзячай можа лічыцца работа, якая патрабуе папярэдняй прафесіянальнай падрыхтоўкі. А ў выпадку немагчымасці яе прадастаўлення — іншая аплачваемая работа (уключаючы работу часовага характару) з улікам узроставых і іншых асаблівасцей і патрабаванняў заканадаўства аб працы.

Бывае, што на працягу 14 каляндарных дзён з моманту рэгістрацыі (апрача вызваленых) спецыялісты службы занятасці не падабралі падыходзячай работы. У такім разе заяўнік атрымлівае статус беспрацоўнага. Але пошук работы працягваецца. У выпадку захворвання тэрмін у 14 каляндарных дзён павялічваецца на час непрацаздольнасці, указаны ў бальнічным лістку.

Калі і за 6 месяцаў беспрацоўя цэнтр занятасці не змог прапанаваць работу, то падыходзячай можа лічыцца работа, якая патрабуе змянення прафесіі (спецыяльнасці) з улікам здольнасцей, здароўя, мінулага вопыту і даступных для заяўніка сродкаў навучання. Для тых, хто мае складанасці з працаўладкаваннем і навучаннем, цэнтры занятасці насельніцтва арганізуюць аплачваемыя грамадскія работы. З жадаючымі ўдзельнічаць у іх заключаюцца працоўныя дагаворы, аплата працы робіцца па дзеючых на даным прадпрыемстве расцэнках, але не ніжэй дзяржаўных. Час удзелу ў грамадскіх работах уключаецца ў агульны і няспынны працоўны стаж.

— Што рабіць чалавеку, калі ён вызвалены ў сувязі з ліквідацыяй, рэарганізацыяй або скарачэннем колькасці (штату) работнікаў прадпрыемства, арганізацыі або ўстановы?

— Найперш на працягу двух тыдняў з дня звальнення зарэгістравацца ў дзяржаўнай службе занятасці як маючаму патрэбу ў рабоце. Толькі ў гэтым выпадку захоўваецца сярэдняя заработная плата з улікам выхадной дапамогі на перыяд пошукаў работы. Аднак не больш чым на тры месяцы з дня звальнення. Дарэчы, выплата выхадной дапамогі і сярэдняга заработку робіцца па ранейшым месцы работы або правапераемнікам пры ліквідацыі прадпрыемства, установы ці арганізацыі. У даным выпадку захоўваецца і няспынны працоўны стаж.

Калі пасля заканчэння трохмесячнага перыяду ўсё ж не будзе прадастаўлена падыходзячая работа або беспрацоўны адмовіўся ад дзвюх прапаноў, яму прысвойваецца статус беспрацоўнага.

Налічэнне дапамогі па беспрацоўю робіцца не раней чым пасля заканчэння трох месяцаў з дня звальнення.

Па рашэнню цэнтра занятасці можа быць назначана стыпендыя ў агульнаўстаноўленым парадку (незалежна ад захавання сярэдняй заработнай платы), калі служба занятасці ў 3-месячны перыяд, устаноўлены для пошукаў работы, накіравала заяўніка на прафесіянальнае навучанне. Калі ж за гэты час ён прыняў прапанову аб працаўладкаванні з заработкам меншым, чым меў на ранейшай рабоце, або даў згоду на прафесіянальнае навучанне, цэнтр занятасці мае права на працягу 26 тыдняў рабіць даплату на новым месцы работы да памеру ранейшага заработку, але не вышэй сярэдняга, што склаўся ў рэспубліцы на пачатак каляндарнага года. У такіх жа памерах пасля заканчэння трох месяцаў робіцца даплата да стыпендыі за час прафесіянальнага навучання.

У выпадку праходжання прафесіянальнага перанавучання або павышэння кваліфікацыі з адрывам ад вытворчасці па новым месцы работы на ўвесь перыяд навучання захоўваецца сярэдняя заработная плата па ранейшым месцы работы.

Трэба памятаць і аб праве датэрмінова (на два гады) выходзіць на пенсію па ўзросту пры ліквідацыі прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у выпадку прызнання гэтых работнікаў беспрацоўнымі. Чалавек, які на працягу двух тыдняў не звяртаўся ў цэнтр занятасці насельніцтва, прызнаецца беспрацоўным на агульных падставах. Але не раней чым пасля заканчэння месяца з моманту скасавання працоўнага дагавора.

— У якім выпадку заяўнік атрымлівае статус беспрацоўнага?

— Пры вызначэнні такога статуса ўлічваецца шэраг акалічнасцей. І ў першую чаргу тое, наколькі працаздольны чалавек, у якім ён узросце, ці сапраўды па не залежачых ад яго прычынах не мае работы і заработку (працоўнага даходу). Трэба таксама, каб заяўнік абавязкова зарэгістраваўся ў дзяржаўнай службе занятасці як асоба, якая шукае работу, быў здольны і гатовы да працы. Калі служба занятасці на працягу 14 дзён з дня рэгістрацыі не прадаставіла падыходзячай работы або магчымасці прафесіянальнай падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі, павышэння кваліфікацыі (для вызваленых — на працягу 3 месяцаў). Толькі комплекс усіх пералічаных прыкмет дазволіць атрымаць статус беспрацоўнага і прэтэндаваць на прадугледжаныя законам сацыяльныя гарантыі і кампенсацыі.

— У якіх выпадках не могуць быць прызнаны беспрацоўнымі незанятыя грамадзяне?

— Гэта юнакі і дзяўчаты ва ўзросце да 16 гадоў уключна, апрача тых, хто працаваў ужо і страціў работу і заработак у сувязі з вызваленнем. А таксама навучэнцы, якія вучацца з адрывам ад вытворчасці ў агульнаадукацыйных школах, прафесіянальна-тэхнічных вучылішчах, сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах. Сярод іх і тыя, хто ўпершыню шукае работу і не мае прафесіі (спецыяльнасці), у выпадку іх адмовы ад прафесіянальнай падрыхтоўкі або аплачваемай работы, уключаючы працаўладкаванне часовага характару. Не могуць стаць беспрацоўнымі людзі, якія атрымліваюць ва ўстаноўленым парадку дзяржаўную пенсію ці дапамогу па догляду за дзіцем, калі ў перыяд яе атрымання не знаходзіліся на рабоце.

— У якіх выпадках назначаецца дапамога па беспрацоўю?

— У выпадку, калі чалавек зарэгістраваўся ў цэнтры занятасці насельніцтва ў якасці беспрацоўнага, не мае іншых законных крыніц даходу, прадаставіў у гэту службу дэкларацыю аб даходах. Налічэнне дапамогі па беспрацоўю робіцца з дня рэгістрацыі як асобы, якая шукае работу.

Трэба ведаць, што выплата дапамогі па беспрацоўю можа быць спынена на тэрмін да 3 месяцаў або поўнасцю ў выпадках, калі заяўнік двойчы адмовіўся ад прапанаванай падыходзячай работы або перанавучання па накіраванню дзяржаўнай службы занятасці, а таксама калі ён працаўладкаваўся на часовую работу ў перыяд атрымання дапамогі па беспрацоўю без паведамлення цэнтру занятасці насельніцтва.

— Пры захворванні тэрмін выплаты дапамогі па беспрацоўю прадаўжваецца на колькасць дзён непрацаўладкаванасці, указаных у бальнічным лістку. На перыяд атрымання дапамогі па часовай непрацаздольнасці выплата дапамогі па беспрацоўю спыняецца. З яе ва ўстаноўленым парадку ўтрымліваюцца аліменты. Пры атрыманні дапамогі па беспрацоўю працоўны стаж не перапыняецца, аднак перыяд яе выплаты ў гэты стаж не залічваецца. Дапамога па беспрацоўю не назначаецца пры звальненні за парушэнне працоўнай дысцыпліны і іншыя аналагічныя парушэнні, а таксама пры страце крыніцы даходу ў выніку незаконных дзеянняў і пры звальненні з ранейшага месца работы па ўласнаму жаданню без уважлівых прычын.

— Дзе атрымліваюць дапамогу па беспрацоўю? Які яе размер?

— Напрыклад, выплаты робяць установы Дзяржаўнага ашчаднага банка па дакументах цэнтра занятасці насельніцтва два разы ў месяц.

Калі беспрацоўны на працягу 12 месяцаў меў аплачваемую работу не менш 12 каляндарных тыдняў, то першыя 13 тыдняў ён атрымлівае 70 працэнтаў ад сярэдняй заработнай платы па апошнім месцы занятасці. Наступныя 13 тыдняў — толькі 50 працэнтаў заработку, але ў першым і другім выпадках не ніжэй мінімальнай і не больш падвоенай яго велічыні. Бывае, што чалавек на працягу дванаццаці месяцаў меў аплачваемую работу менш дванаццаці тыдняў ці шукаў яе пасля доўгага перапынку. Тады яму выплачваецца за першыя 13 тыдняў сто працэнтаў мінімальнай зарплаты, а ў наступныя 13 тыдняў — 75 працэнтаў.

Існуюць і іншыя нюансы выплаты тых ці іншых сродкаў. Па ўсіх пытаннях трэба звяртацца ў цэнтры занятасці насельніцтва па месцы прапіскі.

Чаго больш: грошай або рызыкі?

Я служыў у дэсантных войсках, маю добрую фізічную загартоўку і хацеў бы выкарыстаць гэта ў сваёй прафесіі, але ў якой?

Магчыма, інкасатара. Ці ёсць у нас якая-небудзь навучальная ўстанова, дзе рыхтавалі б па гэтай спецыяльнасці?

К. ЮШКЕВІЧ,
г. Мінск.

Ніякай спецыяльнай установы па падрыхтоўцы інкасатараў у рэспубліцы няма, сказалі нам ва ўпраўленні інкасацыі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь. Інкасатарам стаць няпроста, аднаго жадання тут мала. Для работы ў гэтай службе адбіраюцца мужчыны, якія адслужылі ў войску. Яны павінны быць здаровымі па ўсіх фізічных параметрах. Адна істотная ўмова — рост кандыдата не павінен быць ніжэй за 175 сантыметраў. Гэта можна назваць першым этапам конкурсу. Затым трэба прайсці выпрабавальны тэрмін — 10 тыдняў. І толькі пасля гэтага прымаецца канчатковае рашэнне.

Зарплата ў інкасатараў даволі высокая: служба знаходзіцца на гасразліку. Але і рызыкаваць часам даводзіцца, пераносіць вялікія псіхалагічныя нагрузкі. На адно месца бывае па некалькі прэтэндэнтаў. Напрыклад, сёння Мінску пакуль не патрабуюцца інкасатары — усе вакансіі запоўнены..

Калі ў каго ўзнікнуць пытанні, даведкі можна атрымаць па тэл. 23-11-08. Паспрабуйце.

РОЗГАЛАС

ЦІ АДОЛЕЮЦЬ БУТЭЛЬКУ?

ГОМЕЛЬ (У. Пернікаў). Кожны ведае, у якім вялікім дэфіцыце зараз самыя звычайныя бутэлькі — для малочных прадуктаў, безалкагольных напіткаў, гарэлкі, віна. Няхватка іх нярэдка стрымлівае вытворчасць, зведваюць нязручнасць пакупнікі.

Каб вырашыць праблему, гарвыканкам і аблвыканкам звярнуліся з даручэннем да мясцовага арэнднага прадпрыемства «Гомельскі шклозавод імя Ламаносава» асвоіць выпуск бутэлек. Кіраўнікі іх спадзяюцца, што калектыў шкларобаў, які заўсёды вызначаўся творчым падыходам да справы і ў кароткія тэрміны справіўся з такімі складанымі задачамі, як выпуск загартаванага шкла для аўтамабільнай і трактарнай прамысловасці, шкла «трыплекс», мэблевага, дэкаратыўнага і ўзорыстага шкла, і на гэты раз будзе на вышыні.

Шкларобы ўзяліся за даручэнне і ўжо выканалі шэраг падрыхтоўчых работ. Аднак іх настрой азмрочвае наступнае. Заводы — пастаўшчыкі абсталявання знаходзяцца ў Арменіі, Узбекістане, на Алтаі і ў Маскоўскай вобласці. Свае вытворчыя планы яны сфарміравалі паўгода назад, а паспрабуй размясціць заказы цяпер, пры поўным развале эканамічных сувязей у былым СССР! Гэта архіцяжка, тым больш, што заданне паступіла нядаўна. Дык як адолець бутэльку?

ПЛОШЧА САВЕЦКАЯ ПАКУЛЬ ШТО ЎСТАЯЛА

ГРОДНА. Сесія гарсавета разгледзела пытанне аб перайменаванні і вяртанні гістарычных назваў вуліцам абласнога цэнтра. Цяпер, напрыклад, вуліцы Энгельса, Крупскай, К. Цэткін, Пасіянарыі сталі адпаведна Гараднічанскай, С. Баторыя, Дамініканскай, Калючынскай... Старой частцы плошчы Леніна, дзе знаходзяцца пабудаваныя ў XVIII стагоддзі гарадскім старастам А. Тызенгаўзам будынкі, яго імя і прысвоена. А вось плошчу Савецкую дэпутаты вырашылі не чапаць.

«ПРАДПРЫМАЛЬНІК» З ЧЫГУНАЧНАЙ СТАНЦЫІ

ГРОДНА (Б. Пракопчык). Сёння дачы нярэдка наведваюць няпрошаныя госці. І таму ўвагу супрацоўнікаў Гродзенскага райаддзела міліцыі, якія праводзілі чарговы рэйд, не магла не прыцягнуць машына, якая так позна накіроўвалася ў адзін з дачных масіваў непадалёк ад старога гродзенскага аэрапорта. На зваротным яе шляху (гадзіннік паказваў каля 23.50) машыну спынілі. [illegible] Аднак вадзіцель — начальнік пункта перадачы вагонаў чыгуначнай станцыі «Брузгі» [illegible] Антон Антонавіч Пачабут — быў яўна незадаволены сустрэчай з міліцыяй. [illegible]

[illegible] 116 бутэлек гарэлкі і 26 — каньяку. Былі тут і славутыя «Мальбара», мужчынскія і жаночыя [illegible] (21 пара), шаўковыя жаночыя хусткі (137 штук), фотаўспышкі «Электроніка» (22), патэльні «Цэафал» (5). А яшчэ — аўтавентылятары, электрапрасы, зарадныя ўстройствы, мужчынскія спартыўныя касцюмы, курткі, штаны, сарочкі...

А. Пачабут заявіў, што ўсё гэта захоўваў на ўласнай дачы, аднак, паколькі навокал пачасціліся крадзяжы, вырашыў забраць рэчы дадому ў Гродна. Але як жа да яго трапіла столькі дэфіцытнага тавару? Справа нават не ў дзесятках тысяч рублёў — колькі на ўсё гэта трэба талонаў, купонаў і візітак?!

Спачатку Пачабут спасылаўся на нейкага [illegible]

[illegible]

[illegible] ...ецца за дачу ілжывых паказанняў?) і схапіўся за іншую.

Зрэшты, у ходзе следства, магчыма, усплыве і яшчэ нейкая. І вельмі можа быць, што ў рэшце рэшт усё скончыцца для Пачабута лёгкім спалохам...

...Вось так і дзейнічаюць сёння так званыя «прадпрымальнікі», у якіх, як кажуць, усё «схоплена» і за ўсё заплачана. Ну а тыя, хто не ўмее «круціцца», няхай швэндаюцца па чэргах — магчыма, і ім нешта перападзе.

«Я буду вершы вам чытаць па тэлефоне...»

КОБРЫН. (І. Талентаў). Калі кіраўніцтва раённага вузла сувязі ў канцы мінулага года заключыла дагавор з малым прадпрыемствам «Брэствестпрэс» на выданне новага тэлефоннага даведніка, то адначасова прыкінула, па якой цане яго рэалізоўваць? Спыніліся на 12 рублях і крыху спужаліся: а раптам «перагнулі»? Аднак усе сумненні імгненна развеялі даўжэзныя чэргі за даведнікам, калі той паступіў у продаж. У выніку многія тэлефанаўладальнікі даведнікаў так і не здолелі набыць, а на базары яны сёння ідуць па 25—30 рублёў. Праўда, РВС абяцае, што ў хуткім часе будзе аддрукавана чарговая партыя і што кошт даведніка застанецца ранейшым.

...І яшчэ адна друкаваная навінка з'явілася ў горадзе. У мясцовай друкарні на ўласны кошт выдаў свой першы паэтычны зборнік «Чарнабел» малады аўтар Ігар Сідарук. І хоць цана кніжачкі верлібраў амаль сімвалічная, а тыраж амаль рарытэтны — усяго 900, час, калі беларуская паэзія стане не менш дэфіцытнай, чым тэлефонныя даведнікі, відаць, прыйдзе яшчэ не хутка. А кобрынскай друкарні вялікае дзякуй за падтрымку маладых талентаў. Іншы раз могуць пачакаць нават дэтэктывы...

СЕНСАЦЫІ Ў ФУТБОЛЬНЫМ СВЕЦЕ

ДАГУЛЯЛІСЯ...

Гэта паведамленне прагучала ўчора нібы накаўціруючы ўдар высакакласнага прафесіянальнага баксёра: маскоўскія каманды ЦСКА, «Спартак», «Тарпеда», «Дынама» і «Лакаматыў» адмаўляюцца ад ўдзелу ў чэмпіянаце Садружнасці Незалежных Дзяржаў па футболу 1992 года. Матывы? «Занепакоенасць цяперашнім і будучым станам расійскага футбола.. Кардынальнае змяненне эканамічнай сітуацыі ў СНД... Увядзенне свабодных цэн і шматразовы рост транспартных тарыфаў, рэзкі скачок цэн на харчаванне і гасцінічны сервіс, маючае адбыцца з'яўленне ў некаторых суверэнных рэспубліках уласных валют... Адсутнасць надзейных гарантый для каманд гасцей, у тым ліку і іх бяспекі...» І г. д., і да т. п.

Заяву-мемарандум аб такім рашэнні падпісалі галоўныя трэнеры і начальнікі каманд: Павел Садырын і Уладзімір Мурашка (ЦСКА), Яўген Скамарохаў і Юрый Золатаў («Тарпеда»), Алег Раманцаў і Мікалай Старасцін («Спартак»), Валерый Газзаеў і Мікалай Талстых («Дынама»), Юрый Сёмін і Віталь Шаўчэнка («Лакаматыў»).

Першая рэакцыя на такое рашэнне — вось і дагуляліся... Яшчэ некалькі дзён назад спартыўныя функцыянеры Масквы і Асацыяцыі федэрацый футбола (АФФ) Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якая, па сутнасці, штучна ўзнікла на базе Федэрацыі футбола былога Саюза ССР, упэўнена і безапеляцыйна заяўлялі аб «светлым будучым» футбольнага сезона-92, дабіўшыся ад сваіх калег з перыферыі згоды на ўдзел у чэмпіянаце СНД. Нагадаю: тады ў дзвюх групах вышэйшай лігі былі заяўлены наступныя калектывы: група «А»: «Памір» (Душанбе), «Нафтавік» (Фергана), «Алга» (Бішкек), «Капет-Даг» (Ашхабад), «Нефтчы» (Баку), «Спартак» (Масква), «Дынама» (Масква), «Лакаматыў» (Масква), «Цілігул» (Ціраспаль), «Зеніт» (Санкт-Пецярбург), «Лакаматыў» (Ніжні Ноўгарад); група «Б»: «Пахтакор» (Ташкент), «Наўбахор» (Наманган), «Кайрат» (Алма-Ата), «Спартак» (Уладзікаўказ), «Дынама» (Сухумі), ЦСКА, «Тарпеда» (Масква), «Дынама» (Мінск), «Ротар» (Валгаград), «Уралмаш» (Екацярынбург) і «Ростсельмаш» (Растоў-на-Доне).

Так, толькі там, у Маскве быў вядомы той прынцып і падыход, паводле якога камплектаваліся гэтыя дзве групы. Але ўжо пры першым знаёмстве з саставамі каманд-саперніц кідалася ў вочы, што такі рэгламент футбольнага першынства СНД далёкі ад рэальнасці. Ужо тады, у канцы снежня — пачатку студзеня, было відавочна, што эканамічны крызіс, які ўсё больш і больш ахопліваў былы Саюз ССР, наўрад ці дазволіць такую раскошу, як правядзенне матчаў, скажам, «Дынама» (Мінск) — «Спартак» (Уладзікаўказ) ці «Алга» (Бішкек) — «Зеніт» (Санкт-Пецярбург). І не толькі таму, што ва Уладзікаўказе часам неспакойна, а Бішкек—Бог ведае дзе. [illegible]

[illegible]

Хочацца спадзявацца, што так яно і будзе.

Анатоль МЯСНІКОЎ, член Федэрацыі футбола Рэспублікі Беларусь.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

БІ-БІ-СІ

● Міністр абароны ЗША Чэйні мае намер адхіліць прапанову Ельцына па ўзаемнаму скарачэнню ядзерных боегаловак да 2,5 тысячы з кожнага боку. Чэйні лічыць прапанову Буша — скарачэнне ў межах да 4,5 тысячы — больш рэальнай. Газеты таксама адзначаюць, што Ельцын расчараваны тым, што амерыканскія бізнесмены не спяшаюцца ўкладваць грошы ў Расію.

● **Грэцыя выступае супраць прызнання міжнародным супольніцтвам югаслаўскай Рэспублікі Македоніі. Грэцыя хоча, каб Македонія змяніла назву, бо пры старой назве, лічаць там, яна можа пачаць прэтэндаваць на тэрыторыю аднайменнай грэчаскай правінцыі.**

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

● Зараз у ЗША разглядаецца рынычны патэнцыял соевага гаручага, якое вырабляецца з бабоў соі. «Біядызель» — так называецца гэта гаручае — не будзе забруджваць паветра і дасць магчымасць больш зарабляць фермерам. «Біядызель» можна выраблць з іншых алейных культур, а таксама тлушчу.

● **Гуманітарная дапамога ЗША будзе накіроўвацца цяпер не толькі ў Маскву і Санкт-Пецярбург, але і ў іншыя гарады СНД. Туды будзе перапраўлена шмат прадуктаў харчавання, якія ЗША нарыхтавалі для войск, што ўдзельнічалі ў баявых аперацыях супраць Ірака. Гэта прыкладна 15 тысяч тон розных прадуктаў.**

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● Азербайджан абвінавачвае Іран у рэгулярных пастаўках зброі і боепрыпасаў Арменіі. У Тэгеране нямала армянскіх бізнесменаў займаюць ключавыя пазіцыі ў эканоміцы. Менавіта яны і займаюцца пастаўкай зброі праз граніцу армянскім баевікам, якія зараз канцэнтруюцца для магутнага ўдару пры дапамозе цяжкай артылерыі і ракетных установак па гораду Агдаму. З самага пачатку канфлікту Азербайджан спадзяваўся на падтрымку Савецкай Арміі, Язава і Кручкова. Бо ў гэтай рэспубліцы на чале ўлады засталіся партыйныя кланы, а ў Арменіі яны былі адсунуты ў бок.

● **Ваенная дэлегацыя СНД на чале з генерал-маёрам Сталяровым вядзе ў ЗША перагаворы аб набыцці 50 тысяч зборных домікаў у абмен на металалом і рускі лес для сем'яў ваеннаслужачых, якія вяртаюцца з Усходняй Еўропы і Прыбалтыкі.**

● Назначэнне 52-гадовага У. Лукіна, старшыні парламенцкага камітэта па знешнеэканамічных справах, новым паслом Расіі пры ААН стала нечаканым для замежных дыпламатаў, супрацоўнікаў расійскага прадстаўніцтва ў Нью-Йорку, а таксама і самога Лукіна. На думку заходніх назіральнікаў, Лукін ніколі не ўваходзіў у кола набліжаных да Ельцына людзей, хоць той час ад часу даваў яму далікатныя дыпламатычныя даручэнні. Гавораць, што новае назначэнне Лукін атрымаў па ініцыятыве Хазбулатава як ганаровую ссылку за тое, што крытыкаваў спікера расійскага парламента.

РАДЫЁ ІЗРАІЛЯ

● **Вядомы палітычны дзеяч Ізраіля, былы міністр абароны Вэйцман выйшаў з кнесета ў знак пратэсту. Ён абвінаваціў урад Ізраіля ў тым, што той процідзейнічае прагрэсу на мірных перагаворах па Блізкім Усходзе. Палітыка прэм'ера Шаміра, лічыць ён, завядзе краіну ў тупік, у выніку чаго ўзнікне пагроза новай вайны.**

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

ЯК РАДАВЫ САВЕЦКАЙ АРМІІ АКНО Ў ЕЎРОПУ ПРАСЕК

...У дысбаце да ўчынку радавога Андрэя Шышыгіна ставяцца па-рознаму. Адны — спачуваюць, іншыя — выразна круцяць пальцам ля скроні: маўляў, жыў бы сабе ў замежным раі, а так вось сядзіш за кратамі. Сам жа Шышыгін у адказ толькі адмахваецца: вам бы ў маёй скуры пабываць...

А ўвогуле, сітуацыя, у якую трапіў салдат, сапраўды незвычайная. Без дакументаў, без грошай, не ведаючы мовы, прайшоў зялёны навабранец, лічы, паў-Еўропы. І ніхто яго не затрымаў, ніхто ніякіх перашкод не ставіў.

Пачалося ўсё вельмі празаічна. Стаяў халодны асенні вечар. Андрэй зараз і сам не ведае, якая сіла прымусіла яго пералезці праз высокі плот, які агароджваў тэрыторыю часці. Часць стаяла непадалёк ад горада Нора ў тагачаснай ГДР.

Па дарозе трапілася невялікая закусачная, праз акно было відаць: народу там поўна, усе весяляцца. А я, расказвае Андрэй, у ваеннай форме. Сеў з краю, ля самых дзвярэй, у кішэні ўсяго 5 марак. На мяне звярнулі ўвагу двое мужчын і жанчына, якія выходзілі з закусачнай амаль апошнімі. Абступілі мяне, нешта пытаюць. Я ж толькі некалькі слоў змог звязаць: «даў драла з часці». Неяк зразумелі мяне. Завялі ў тую ж закусачную з чорнага ходу, накармілі бутэрбродамі з каўбасой, нават «сто грамаў» прапанавалі (дарэчы, дарма рускую гарэлку хваляць, іхняя лепшая, хоць, можа, мне так здалося).

Пераначаваць паклалі разам з трусамі ў вагончыку з саломай. Ноччу доўга не мог заснуць: баяўся, што немцы выдадуць паліцыі, успамінаў роту, прыкідваючы, які пярэпалах там цяпер узняўся.

Раніцай мяне разбудзіла тая ж жанчына. Разам з курткай, штанамі і рубашкай прынесла і карту Германіі. Доўга не мог зразумець, што яна паказвае на ёй. Нарэшце ўцяміў: на мяжу паміж ГДР і ФРГ, маўляў, трэба пераходзіць на Захад. Па спіне прабеглі мурашкі: што далей будзе? Тым часам гаспадар падагнаў машыну.

Ехалі моўчкі ды і аб чым гаварыць, калі я па-нямецку ні бэ, ні мэ. Праўда, калі праязджалі міма нейкай паласатай будкі, немец ажывіўся, стаў нешта паказваць. Я зразумеў, што праехалі мяжу. Так я апынуўся ў самым «логаве імперыялізму», як казалі ў нас на палітзанятках.

Спыніліся ля касцёла на ўскраіне нейкага горада. Вадзіцель жэстамі пытае, ці ёсць у мяне на чым пісаць. Дастаю нататнік. Ён драпае ў ім некалькі радкоў, затым ляпае мяне па плячы і дае газу. Я застаўся адзін на вуліцы. Стаю, азіраюся. Літаральна за два крокі нейкая воінская часць. Ці то амерыканцы, ці то англічане. Некалькі разоў прайшоў міма варот. Выгляд у мяне прама-такі шпіёнскі, але ніхто нават увагі не звяртае — у іх свае праблемы і клопаты. Сеў на прыступкі царквы (дзверы яе ўжо былі зачынены) і задумаўся, як далей быць. Тут падыходзіць да мяне мужчына і спрабуе загаварыць. Замест адказу працягваю яму пісульку. Той чытае яе і вядзе ў царкву з тыльнага боку (там была яго кватэра). Хутка з'явіўся яшчэ адзін мужчына, ён размаўляў на расійскай мове. Я расказаў яму сваю гісторыю аб тым, як хацеў паглядзець на заходняе жыццё. Мужчына тактычна пацікавіўся, ці не лепш было б вярнуцца ў часць. Магчыма, гэта быў бы самы разумны крок, але тады я спалохаўся.

Праз пару тыдняў майго знаходжання ў ФРГ пастар прапанаваў на выбар чатыры краіны, куды я мог бы паехаць па свайму жаданню. Я выбраў Францыю, прыпомніўшы, што ў школе з горам папалам вывучаў французскую мову. Дзіўна, але ўжо тады я чамусьці думаў, што мне суджана вярнуцца ў часць...

Напярэдадні ад'езду зусім незнаёмыя людзі, толькі таму, што я апынуўся ў іх доме і папрасіў дапамогі, падарылі мне два касцюмы, джынсы, красоўкі (пазней, ужо на нашай гаўптвахце, гэтыя рэчы дзесьці «згубіліся»).

Мяжа ў іх не тое што ў нас: пост нагадвае наш «даішны» — праехалі, нават не спыніліся. Тры хвіліны — і мы ўжо ў Францыі. Спыніліся дзесьці на ўскраіне Страсбурга, таксама ў доме святара. Мае праважатыя далі на дробныя расходы 600 франкаў і паехалі. Гаспадар спачатку паспрабаваў загаварыць са мной па-французску, але з такім жа поспехам ён мог загаварыць з тэлеграфным слупом. Убачыўшы, што толку не дабіцца, святар набраў тэлефонны нумар, штосьці сказаў у трубку, затым перадаў яе мне. Цуд: зноў чую расійскую мову. Жаночы голас з трубкі паведаміў, што будзе маім завочным перакладчыкам і што на бліжэйшы час пастар падшукае мне работу дзе-небудзь паблізу. Як высветлілася пазней, «работа» — гэта занадта гучна сказана. Так, часам дапамагаў грузіць на машыну капусту ў аднаго фермера. У астатні час глядзеў тэлевізар, гуляў. Ужо пасля таго, як я вярнуўся, афіцэры выгаворвалі: за салодкім жыццём вырашыў падацца! А я скажу так: на Захадзе для таго, каб добра жыць, трэба добра працаваць.

Неўзабаве на ферму прыехаў пастар. З размовы высветлілася, што трэба ехаць афармляць дакументы з відам на жыхарства. Дарэчы, у Францыі такім, як я, спачатку выдаецца так званая «зялёная карта», якая дае права на пражыванне на працягу месяца ў краіне. Затым на тры месяцы выдаецца ўжо «ружовая карта». Па ёй можна атрымаць і работу. Цяжэй за ўсё атрымаць палітычнае прыстанішча. Для гэтага патрэбны важкія падставы — у мяне іх не было. «Зялёную карту» атрымаць было лёгка: я паплакаў, што пасля вяртання мяне чакае турма, да таго ж аказалася, што ў Страсбургу я адзін з першых «збеглых». Вось і пранесла.

З пастарам я адправіўся ў горы. Там у адным месцы брыгада будаўнікоў працавала на аднаўленчых работах у манастыры. Да гэтай брыгады мяне і прымацавалі. Далі пакой. Я стаў працаваць падсобным рабочым, будаўнікі плацілі мне са сваёй кішэні. Каб у нас такое было — проста не магу ўявіць.

Расходаў спачатку амаль не было. Затым, калі здымалі ў Страсбургу трохпакаёвую кватэру, давялося плаціць за яе 500 франкаў. Дарэчы, жыў там з «калегам»—з адным яўрэем, які ўцёк з ізраільскай арміі. Аказваецца, і ў іх уцякаюць. Грошай хапала. Да прыкладу скажу, што бохан хлеба каштуе ў іх 13 франкаў, бутэлька малака — 6—9, джынсавая куртка — 600.

Карацей, калі пастар прапанаваў ехаць у прэфектуру па «ружовы білет», я адмовіўся...

Фінал вядомы: за сваю «прагулку» атрымаў два гады. Зараз у дысбаце, радавы пераменнага саставу. У роце мне адкрыта кажуць: дурань, што вярнуўся. А я ім адказваю: каб мяне зразумець, трэба спачатку на маім месцы пабываць...

Запісаў Алег ТОРАПАЎ.

НАВІНЫ З ЛАТВІІ

● На апошнім пасяджэнні Савета Міністраў была падтрымана прапанова Міністэрства культуры аб стварэнні ў Рызе цэнтра нямецкай культуры. У пастанове гаворыцца, што гэта будзе Інстытут Гётэ. У бліжэйшым будучым плануецца адкрыццё Латвійскага культурнага цэнтра пры пасольстве Латвіі ў Германіі.

● Пасёлкаў гарадскога тыпу больш не будзе — так было вырашана на пасяджэнні Савета Міністраў Латвіі. Аднак яшчэ патрэбны адпаведныя пастановы Вярхоўнага Савета. Напрыклад, Лубанскі пасёлак будзе горадам Лубана і г. д.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

Ледзь не закончыліся бядой безадказныя і злачынныя «паходжанні» сяржанта тэрміновай службы адной з воінскіх часцей П. Збегшы ў «самаволку», ён пераапрануўся ў цывільнае адзенне, напіўся і з аўтавакзала «Усходні» ўгнаў... аўтобус «Ікарус». Аб здарэнні былі неадкладна папярэджаны ўсе нарады міліцыі горада. Праз нейкі час шукаемы «Ікарус» убачыў міліцыянер патрульнай службы Заводскага РАУС старшы сяржант Г. Гаўрыльчык. На патрабаванне спыніцца вадзіцель не адрэагаваў. Тады Гаўрыльчык спыніў спадарожную аўтамашыну і арганізаваў праследаванне п'янага ўгоншчыка. Два папераджальныя стрэлы ўверх і адзін прыцэльны па колах дапамаглі затрымаць сяржанта. Ён перададзены ў ваенную камендатуру Мінскага гарнізона.

***

Нядаўна адкрыты на стадыёне «Дынама» рэчавы рынак, падобна, становіцца папулярным месцам у валютных спекулянтаў. У суботу байцамі АМАНа тут затрыманы ў момант незаконнай здзелкі двое іншагародніх грамадзян. 25-гадовы калінінградзец Б. прадаваў жыхару Днепрапятроўска П. 140 долараў ЗША па 115 рублёў за долар. Здзелка не адбылася. Мы папярэджваем такіх «аматараў» — мінская міліцыя заўсёды на варце, так што лепш не рызыкаваць!

СТОП-ФАКТ

«НЯЎЛОЎНЫЯ МСЦІЎЦЫ»–МІНСК, 1992 ГОД

Праблема арміі стала адной з галоўных у краінах СНД. Даволі нечакана адгукнулася яна ў Мінску. Учора ў вестыбюлях метро і іншых людных месцах з'явіліся лістоўкі. Іх, напісаных ад рукі друкаванымі літарамі, было не вельмі многа. Але змест ўражваў. Вось толькі некаторыя «перлы» наваяўленых «падпольшчыкаў»:

— патрабуйце ў арсеналах свае гранаты і АКМы;

— расцягвайце абаронную магутнасць імперыі па хатах, хазах і малінах;

— генералаў — на пясчаныя кар'еры;

— узбройванне народа — справа рук самога народа;

— усе павесткі ва ўнітазы, іх закліку — наш байкот;

— няхай жыве негвалтоўны бандытызм.

Уся гэта агітацыя была сабрана пад агульнай назвай «Даеш прыватызацыю арміі!», а ў заканчэнне «лютаўскіх тэзісаў» намаляваны пацыфісцкі знак і літары МГА. Што гэта — конікі разбэшчаных юнцоў, якія адмаўляюцца наогул служыць у арміі, ці закамуфліраваная спроба мафіёзных структур, што спрабуюць любым спосабам набыць зброю, а можа проста няўдалы жарт? Меркаваць цяжка. Вядома адно — вельмі небяспечна ў наш час нагнятаць сацыяльную напружанасць. Асабліва метадамі легендарных «няўлоўных мсціўцаў». Рэдакцыя прапануе загадкаваму «МГА» звязацца з намі і растлумачыць сваю пазіцыю на больш цывілізаваным узроўні.

ШПАЦЫРУЮЦЬ ПА ГОРАДЗЕ КУРАПАТКІ

ГОМЕЛЬ. У мінулыя гады ў горад, да ўскраін якога падступаюць лясы, нярэдка заяўляліся ласі і касулі. Апошнім часам візіты лясных жыхароў чамусьці перапыніліся.

Затое ў горадзе пасялілася некалькі сем'яў курапатак. Днём іх не відаць, а вось вечарамі і на досвітку яны выходзяць са сваіх схованак і ляцяць на кармёжку да будынкаў, у якіх размяшчаюцца сталовыя. Перад Новым годам ладная чародка курапатак-прыгажунь раніцай прагульвалася па праспекце Кастрычніка.

ТАЙМ-АЎТ

ХАКЕЙ З МЯЧОМ

Зборная Швецыі перамагла ў заключнай гульні спартсменаў СНД з лікам 6:3 і атрымала залатыя медалі чэмпіяната свету сярод маладзёжных каманд, які праходзіў у Бярэзніках (Пермская вобласць). «Бронза» — у зборнай Фінляндыі.

***

Каманда Швецыі выйграла міжнародны турнір на прызы ўрада Расіі, які адбыўся ў Краснаярску. У фінальным матчы яна перамагла зборную Расіі з лікам 7:3. Хакеісты зборнай СНД атрымалі перамогу ў гульні за трэцяе месца ў каманды Фінляндыі з лікам 9:0.

ГАНДБОЛ

У чарговым туры мужчынскага чэмпіяната СНД мінскія армейцы перамаглі каманду «Кунцава» (Масква) з лікам 34:29. Напярэдадні гандбалісты СКА (Мінск) выйгралі ў дынамаўцаў—32:26.

РАДЫЁ

6 лютага

11.15 — эстрадная праграма. 12.00 — «Апоўдні». Перадача на актуальныя тэмы. 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Ваша думка, ваша прапанова». 14.30 — «Чалавек. Грамадства. Закон». Радыёчасопіс. 14.50 — «Эканамічны дзённік». 15.15 — «Культура і сучаснасць». Радыёдыялог. 16.05 — «Рамантыкі». 16.35 — «Ручаінка». 17.00 — духоўную музыку выконвае акадэмічны хор Беларускага радыё і тэлебачання. 17.40 — «Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна - інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.25 — «О, край родны, край прыгожы». Рэпартаж. 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.00 — «Дабрыня». 22.30 — «Мелодыі кахання». Канцэрт класічнай музыкі. 23.10 — «Начны канал».

ЗАМЕЖЖА

КРАСЦІ — ДЫК «ШЭЎРАЛЕ КАМАРА»

НЬЮ-ЙОРК. «Шэўрале камара» ўзору 1986 года захаваў у 1991 годзе званне самага выкрадаемага аўтамабіля амерыканскай вытворчасці,— паведамляе цэнтр па кантролю за крадзяжом аўтамабіляў, які знаходзіцца ў Чыкага (штат Ілінойс). На працягу года было выкрадзена 1.229 аўтамабіляў гэтай маркі. Другім у гэтым своеасаблівым спісе папулярнасці аўтамабіляў сярод злачыннага свету стаіць «Олдсмабіл катлас с'юпрым — 84». За ім — яшчэ адзін «Шэўрале камара», але ўжо ўзору 1984 года.

СУЧАСНЫ ЦЭМЕНТ — ЗНІШЧАЛЬНІК СФІНКСА

КАІР. У егіпецкай сталіцы пачаў работу першы міжнародны сімпозіум, прысвечаны праблеме захавання і рэстаўрацыі статуі сфінкса.

Гіганцкая каменная скульптура была высечана з цэлай скалы перад трыма вялікімі пірамідамі на плато Гізы не менш чатырох з палавінай тысячагоддзяў назад. Першую вядомую гісторыі спробу яе рэстаўрацыі зрабіла яшчэ славутая царыца Клеапатра. Апошняя «рэканструкцыя», самастойна праведзеная не так даўно егіпецкімі ўмельцамі, аказалася хутчэй «дэструкцыяй»: сучасны цэментны раствор раз'еў вапняковую скалу настолькі, што ад сфінкса сталі адлятаць кавалкі, пласцінкі і каменны пыл.

У сувязі са стагоддзем з дня нараджэння шматграннага нямецкага мастака Макса Эрнста ў Германіі і за мяжой арганізуюцца выстаўкі яго твораў. У Дзюсельдорфе можна было ўбачыць карціну Эрнста «Пры першым ясным слове», створаную ў 1923 годзе.

МАМАНТЫ ЗНІКЛІ, НА ЧАРЗЕ — СЛАНЫ

НАЙРОБІ. Як захаваць афрыканскіх сланоў, вырашаюць удзельнікі сустрэчы прадстаўнікоў дзяржаў Афрыкі, якая адкрылася тут у штаб-кватэры Праграмы ААН па навакольнаму асяроддзю (ЮНЕП). Пасланцы больш як 30 краін кантынента прадставілі праграмы па ахове буйнейшых млекакормячых сушы. Існаванню афрыканскіх сланоў у большай ступені пагражае хуткі рост насельніцтва, чым браканьерства, сказаў на адкрыцці сустрэчы выканаўчы дырэктар ЮНЕП Мустафа Толба. У выніку наступлення чалавека на месцы насялення жывёлін, знікнення лясоў і недахопу вады гіганты саваны жывуць цяпер толькі на трэці тэрыторыі Афрыкі.

Па матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

НЕАДКЛАДНАЯ ДАПАМОГА

Боль у назе

ЧАСТА АБУМОЎЛЕНА непраходнасцю артэрый, бо ў іх утвараюцца трамбы ці проста закупоркі. Часцей за ўсё прычынамі закупорак артэрый бываюць хваробы сэрца (напрыклад, рэўматычны мітральны парок, атэрасклератычны кардыясклероз).

ПЕРШАЯ ПРЫКМЕТА непраходнасці артэрыі — моцны боль у паражонай назе, ён даволі розны па сіле. Асабліва моцны пры закупорцы артэрый. Звычайна з'яўляецца раптоўна. Праз 2—4 гадзіны, у выніку змяншэння спазмаў сасудаў, боль сціхае. Аднак потым, калі парушэнні кровазвароту ўскладняюцца, зноў нарастае.

Пры ўтварэнні тромбаў у артэрыях боль у большасці хворых узмацняецца паступова. Хворыя адзначаюць здранцвенне, пахаладанне нагі, «мурашкі». Разам з тым скура нагі становіцца бледнай ці з «мармуровым малюнкам».

АКАЗАННЕ ДАПАМОГІ. Даць пакой паражонай назе (легчы, паклаўшы нагу на падушку ці скручаную коўдру, паліто, куртку). Прыняць які-небудзь проціспазматычны сродак (папаверын, но-шпу, нікашпан, тэанікол ці трэнтал), можна — полівітамінныя прэпараты (напрыклад, аевіт).

Гэтых сродкаў бывае далёка недастаткова, і ў лічаныя гадзіны нага можа амярцвець. Таму лепш выклікаць «хуткую дапамогу» ці самім даставіць хворага ў бальніцу.

М. БАТВІНКОЎ,
прафесар.

г. Гродна.

ІМ... НЯМНОГА ТРЭБА

Нават добрасумленныя бацькі часта прыходзяць да думкі, што лепш аплакаць смерць нованароджанага, чым плакаць усё жыццё, глядзячы на пакуты свайго няшчаснага дзіцяці-інваліда. Лячыць яго даводзіцца ўсё жыццё, хаця нярэдка лячэнне не прыносіць станоўчых вынікаў.

Бацькі такіх малых уўляюць сабой выматаных істот, якія не зазнаюць ніякай радасці ад жыцця: для кожнай маці крышка найвялікшай радасці — у здароўі немаўляці. А яны ж глядзяць на свет праз прызму хваробы. Ой, як цяжка, невынасна сустракацца з позіркамі гэтых мацярок!

Паводле афіцыяльных даных, у нашай рэспубліцы жыве (ці існуе?) 16 тысяч дзяцей-інвалідаў. Ды няма статыстыкі тых, колькі паўстае праблем перад імі і іх бацькамі. Надзея памірае апошняй, таму самыя блізкія людзі дзяцей, хворых цэрэбральным паралічам, поліяміэлітам, міяпатыяй спадзяюцца на цуд. Раптам іх дзеці навучацца стаяць, раптам змогуць хоць трохі прайсці, раптам калі-небудзь і ў «квача» будуць гуляць. Ну, б'юцца ж іх сэрцайкі зараз, дык, можа... Ды хадункоў, пры дапамозе якіх дзеці-інваліды звычайна робяць першыя крокі, — днём з агнём не знойдзеш.

...Спачатку быў шчаслівы выпадак — для Валеры Рахманава сваякі неяк дасталі замежныя хадункі і здзівіліся: якая простая на выгляд рэч — зрабіць яе многа сродкаў ды сіл не спатрэбіцца. Хто-хто, а яны ведалі, колькі такіх жа, як іх сын, маюць патрэбу ў гэтым немудрагелістым прыстасаванні. Звярнуліся да Чырвонага Крыжа — дапамажыце хоць іншым дзецям. Чырвоны Крыж узяўся за справу. Далёка не лёгкую — расканцэнтраванне вытворчасці, разнабой галасоў, немагчымасць дамовіцца: сапраўды, лебедзь, рак ды шчупак! Задумалі звесці разам бацькоў дзяцей-пакутнікаў з вытворцамі. Так адбылася канферэнцыя-прэзентацыя праграмы «Чырвоны Крыж — дзецям», на якой прысутнічалі прадстаўнікі Міністэрства адукацыі, Таварыства інвалідаў, Фонду міласэрнасці і здароўя, беларускага ўрада.

Колькі было патрачана нерваў, колькі сутыкненняў паміж халоднымі разліковымі поглядамі «некаторых таварышаў» і гарачай адчайнасцю бацькоў, паміж той самай злашчаснай капейкай і патрэбнасцямі дзяцей. Менавіта тады прагучалі словы-абвінавачанні:

ПРА НАБАЛЕЛАЕ

— Дзеці растуць. І заўтра яны — ужо дарослыя людзі. А хто-небудзь спытаў, на што ім такое жыццё? Увесь свет для іх звузіўся да памераў тэлевізара, надакучыўшай «кропкі» на сцяне, абрыдлага віду з акна. Так і да псіхічных захворванняў, да самой смерці недалёка. Яны не могуць вучыцца хадзіць, таму што вучыцца няма на чым. Якімі вачыма дзеці будуць глядзець на нас з вамі, пачуўшы здзеклівае слова «нявыгадна»?!

Колькі жахлівых непаразуменняў выявілася... Напрыклад, выпадак з фірмай «Матэна». Яна вырашыла праблему інвалідных калясак для дарослых у рэспубліцы за паўгода. Партыю ж падлеткавых калясак, выпушчаных гэтым прадпрыемствам, вымушаны былі адправіць у Маскву ды Азію, таму што ў нас, у Беларусі, не знайшлося заказчыкаў. Кандыдатаў у заказчыкі на дзіцячую інвалідную каляску не выявілася і цяпер — міністэрства аховы здароўя адмовілася.

Гэта — пра інвалідныя каляскі. З імі цяжэй. А хадункі ж маюць вельмі простую канструкцыю, але ўсе тыя няхітрыя вузлы-дэталі вырабляюцца на розных прадпрыемствах. Заказ гэты — не прамысловы, прыбытку не прынясе (хіба толькі прэстыж), таму і ісці насустрач прасіцелям не вельмі спяшаюцца.

Але ўсё ж пагадненне было дасягнута, хоць і напружанае, вымушанае. Прадстаўнікам прадпрыемстваў прапанавалі яшчэ раз падлічыць усе магчымасці і праз два тыдні зноў сабрацца, але больш вузкім колам, для прадстаўлення тэхнічных і эканамічных выкладак, каб канчаткова і дакладна вырашыць гэтую зацягнутую справу. Два тыдні мінулі. І вось — вынікі: заказ на выраб дзіцячых хадункоў узяло на сябе малое прадпрыемства мотавелазавода «Канком» — савецка - амерыканская фірма. Усяго вырашана выпусціць 1.000 экземпляраў, прыкладны кошт кожнага — 600 рублёў. Гэта, вядома, не танна, але бацькі — такая думка таксама вынесена з канферэнцыі — згодны на ўсё, толькі б убачыць усмешку свайго дзіцяці, хоць на імгненне зрабіць яго шчаслівым.

Усё ж можна сказаць, што Чырвоны Крыж папрацаваў плённа. І гэта не адзіная яго добрая справа.

Вядома, што хворыя на ДЦП амаль нікуды не выязджаюць, нідзе не бываюць, з імі немагчыма куды-небудзь прыткнуцца. А такая магчымасць — выехаць з надакучыўшых пакояў — некаторым была прадастаўлена. Мінулым летам 25 хворых дзяцей на базе Мотальскай бальніцы, што ў Брэсцкай вобласці, змаглі хоць крыху папраўіць сваё здароўе, знайсці сяброў, пагутарыць між сабой. У лютым-сакавіку 1990 года па пуцёўках Чырвонага Крыжа адпачывалі ў Артэку 38 дзяцей, хворых на ДЦП. У Полацку заканчваюцца работы па стварэнню рэабілітацыйнага цэнтра для дзяцей-інвалідаў (ДЦП).

Не трэба думаць, што Чырвоны Крыж такі ўжо багацей— у яго дэфіцыт уласнага бюджэту 2 млн. рублёў. У сэнсе фінансавым ён сам ледзь трымаецца: добрыя справы нізкааплатныя. Да таго ж, пры Чырвоным Крыжы працуе служба міласэрнасці. Дапамогі ад буйных прадпрыемстваў цяпер не дачакаешся. Жывуць жа на ахвяраванні царквы, розных прыватных асоб ды на сродкі, выручаныя ад аўкцыёнаў. Дарэчы, апошні дабрачынны аўкцыён адбыўся ў канцы лістапада. Выручаныя грошы (каля 300 тыс. рублёў) пойдуць на ўтрыманне службы міласэрнасці, пагашэнне затрат на вытворчасць хадункоў, наогул, на дапамогу дзецям-сіротам, інвалідам, грамадзянам, якія церпяць нястачу.

І ўбачаць нарэшце зняволеныя дзеці свет. Канешне, мы не за мяжой, дзе аўтобусы прыстасаваны для інвалідных калясак; дзе ў тэатрах, кінатэатрах адведзены месцы для інвалідаў; дзе каляскі інвалідаў — з'ява звычайная, даволі прывычная, і пальцам на калеку ніхто не паказвае. Але так хочацца верыць, што і няшчасныя дзеці нашай краіны змогуць хоць выйсці на вуліцу, падыхаць свежым паветрам, наогул, напоўняць жыццём сваё існаванне, знойдуць месца ў грамадстве, не будуць адштурхнутыя ім.

М. ЛЯБЕДЗІК,
Л. ПРАЎЛОЦКАЯ,
студэнты факультэта журналістыкі Белдзяржуніверсітэта.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту У. СЫЧОВА

ТВОРЫ КОНКУРСУ СКЛАДАННЯ

В. Ваўнейка (Ташкент).
А. Петрусенка (Гомельская вобл.).

Белыя: Крh7, Фd2, Лg6, Ca1, Ca6, Kg1, Kg7, пп: b3, d5, d6, f4 (11).

Чорныя: Кре4, Kh4, пп: b5, e5, g2, h5 (6).

Мат за 2 хады.

В. Зелянкоўскі (Мінск)

Белыя: Крc7, Фg8, Лd5, Лh5, Cd1, Cf6, Kc2, Kh3, пп: b3, d6, g2, g4 (12).

Чорныя: Кре4, Лb4, Ле6, Ce2, Cg7, Kc5, пп: a6, b6, d2, d7, g6 (11).

Мат за 2 хады.

ТУРНІР-КОНКУРС ТРОХХАДОВЫХ ЗАДАЧ

Рэспубліканская камісія па шахматнай кампазіцыі і рэдакцыя газеты «Звязда» аб'яўляюць рэспубліканскі трэніровачны турнір-конкурс складання троххадовых задач. Кожнаму ўдзельніку трэба скласці па адной задачы на дзве зададзеныя тэмы. Ацэнка будзе давацца арбітрам па 15-бальнай шкале. Пераможцам турніра становіцца ўдзельнік, які набярэ максімальную суму балаў за дзве задачы. Ён будзе ўзнагароджаны памятным прызам.

Для ўдзелу ў турніры трэба прыслаць заяву на адрас: 220041, г. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда» з паметкай «Шахматы» да 15 лютага г. г.

Тэмы турніра

Тэма № 1. «На другім ходзе розныя белыя фігуры гуляюць на адно і тое ж поле. Не менш трох правільных матаў».

Прыклад. У. Сычоў, 1977 г.

Белыя: Крg6, Лc8, Cb6, Ce6, Kc6, п п: a5, f5 (7).

Чорныя: Крd6, Cb4, Ka3, Kd1, пп: c3, e3, e4, e7, h3 (9).

1. Крg5! C:a5 2. Kd8! C:b6 Kf7× (пагроза) 1... Cc5 2. Cd8! C∼ 3. C:e7×, 1... Kb5 2. Лd8+! Кр: c6 3. Cd5×.

Тэма № 2. «Скрытае перакрыццё, ажыццёўленае за чорнай фігурай».

Прыклад. У. Брон, 1940 г.

Белыя: Крa1, Фd5, Cd1, Kb7, Kc4 (5).

Чорныя: Крd3, Лh1, Лh3, Ch2, Kf1, пп: a3, a6, d2, d4, f4, f5 h4 (12).

1. Фa5! f3 2. Kc5+ Кр:c4 3. Cb3×, 1... Kg3 2. Ф:a3+ Кр:c4 3. Фb3×

Тэрмін прысылкі задач да 1 мая г. г.

ЗВЕРЦЕ РАШЭННІ

Кампазіцыі, апублікаваныя ў нумарах газеты за 23.XI і 25.XII 1991 г. рашаюцца наступным чынам:

Г. Вышынскі. 1. Лa2!

А. Міронаў. 1. Лf7! ∼ 2. Ле7+, 1... c4 2. Ka3 Ce2 3. d4+, 1. g4 2. f4+gf 3. dc!

А. Петрусенка. 1. Фc3! Паб. рашэнне 1. Cc8!

А. Булаўка. 1. g6 C:g6 2. Kf3+ Крh5 3. Крd7 Крh6 4. Ke5 Ch5 5. Кре6 Ce8 6. Kf7+ Крh7 7. Kd6 Ch5 8. Kf7 і выйгрыш.

МІТЫНГОВАЯ АПОВЕСЦЬ

Уладзімір ДАМАШЭВІЧ

ЯНЫ БЫЛІ ШВАГРАМІ, жанатыя на сёстрах, вельмі розныя па характарах і па поглядах, хоць знешне здаваліся як браты: амаль што аднолькавыя ростам — невысокія, хударлявыя, насатыя, толькі адзін чарнявы, з пабеленымі скронямі, а другі — бландзін, трохі нават рыжаваты, з мяккімі хвалістымі валасамі. Былі ўжо ў гадах, хоць ваяваць ім не давялося — не дараслі, цяпер збіраліся на пенсію: бландзін у адстаўку — па гадах ён быў маладзейшы за свайго швагра на некалькі гадоў, але вайскоўцы ідуць на пенсію раней, у іх свае законы.

Чарнявы, з пабеленымі скронямі, працаваў у рэдакцыі часопіса і сам быў паэтам — хадзіў апошні год перад пенсіяй і ўсё ніяк не мог яе дачакацца, казаў — хоць бы дацягнуць!

Вайскоўца звалі Хведар Слабкоў, ён быў з Гомельшчыны, а паэта — Міхась Парэпка, родам з Заходняй Беларусі, з тых мясцін, якія раней належалі Баранавіцкай вобласці, а пасля яе расфарміравання адышлі да Мінскай.

Жонкі іх таксама былі з Заходняй, адкуль і Міхась Парэпка, нават калісьці вучыліся ў адной школе. Старэйшую звалі было Надзеяй, малодшую, што за вайскоўцам, Антанінай. Цяпер яны насілі прозвішчы сваіх мужоў, а дзявочае іх прозвішча было Чарняўскія.

Сёстры, як ні дзіўна, былі мала падобныя адна да другое, мо толькі з постаці: абедзве сярэдняга росту, таўсматыя, чарнявыя, грудастыя. Яны, як іх мужы, таксама былі розныя па сваіх паглядах і разуменні таго, што рабілася сёння на свеце, што рабілася цяпер тут, у Беларусі, ва ўсім Саюзе.

Бо жыццё закіпела, забурліла, запенілася, як рака на бурных парогах. Не станавіся на яе дарозе, гора табе будзе, чалавеча: саб'е з ног, закруціць і панясе, а куды вынесе — невядома.

Пачалася перабудова, раўназначная рэвалюцыі. І не так у жыцці, як у галовах людзей, у іх свядомасці. З трэскам ляцелі, ламаліся старыя каноны, якія некаторым здаваліся вечнымі. Адны радаваліся такому, хацелі яшчэ большага размаху, некаторыя — пазіралі назад...

Была восень, але яшчэ цёплая, без зацяжных дажджоў, калі бульбу выбіраць адна любата, калі яшчэ рэдка дзе пачыналі сеяць азіміну.

У нядзелю ў абед сабраліся адзначыць дзень нараджэння Хведара Слабкова. Людзей было няшмат, пераважна ўсе свае: яго дзве дачкі з зяцямі, сям'я Азаркевіча, прыяцеля па рабоце, швагер Міхась Парэпка з жонкаю Надзеяй.

Пасля першых тостаў, якіх беларусы навучыліся гаварыць ад шчодрых на словы каўказцаў, пачаліся спрэчкі, якія штораз болей разгараліся. Пачала, як звычайна, Надзея са сваім шваграм, сёння імяніннікам, Хведарам Слабковым.

— Які ты Слабкоў? Ты быў Слабко, Слабак, адным словам, а цяпер ты ўжо на рускі лад — Слабков. І ты ні слова — згадзіўся і носіш чужое прозвішча, — казала з дакорам Надзея праз стол да імянінніка.

— Чаму я? Прычым я? — іранічна ўсміхаўся Хведар. — Мой бацька таксама Слабкоў, хоць дзед, я чуў, пісаўся Слабко, як ты і кажаш... Але што калі было! Усё ідзе да прагрэсу. Ты думаеш, што беларусы як нацыя застануцца, выжывуць, выстаяць супраць асіміляцыі? Наіўны той, хто так думае, дарагая швагерка!

— Наіўны ты, шаноўны імяніннік, — перабіла яго Надзея, — калі ты думаеш так. Дарэчы, каб усе так думалі, то ўжо даўно мы, беларусы, перасталі б быць нацыяй.

— Якая мы нацыя? Ды мы слугі, парабкі, рабы! Мы ж ніколі не мелі свае дзяржавы, сваіх князёў, паноў, рабоў, слугаў! — гарачыўся Хведар, прыгладжваючы свае хвалістыя валасы, якія рассыпаліся на два бакі і рабілі яго смешным.

— Не ведаеш ты гісторыі свайго народу, шаноўны імяніннік! — усклікнула Надзея. Яна пабляднела ад хвалявання, вочы яе блішчалі. — Усё ў нас было, як у добрых людзей, але нашы рабы-гісторыкі пішуць нашу гісторыю так, каб яны падабалася старэйшаму брату. А мы — малодшы брат, які і жыве дзякуючы таму, што ў яго ёсць мудры і магутны старэйшы брат...

— Дазвольце ўмяшацца, — перабіў яе муж, марудлівы і пакладзісты чалавек, але, калі разыдзецца, то і гарачы, — дазвольце сказаць, што вы абое не маеце рацыі, бо мы сапраўдная нацыя і з сапраўднаю гісторыяй, якая даўно напісана, але слугі Масквы не даюць яе чытаць нашаму народу, каб ён не «возомнил», і схавалі гэтую гісторыю ў спецхраны, каб яе чыталі толькі пацукі. Але час робіць сваё, дабяромся мы і да свае гісторыі, да праўды, і ўсе ўбачаць, якія мы былі і што ад нас засталося. Сапраўды, засталося ад нас мала той велічы, якую мелі нашы продкі. Але тут ужо заслуга нашага бацькі Сталіна, які пасля смерці Леніна пачаў зноў будаваць Расійскую Савецкую імперыю...

Што тут раптам пачалося! Сталін быў «притчей во языцех», як гаварылі старажытныя славяне, варта было яго зачапіць, як усе пачалі па слову, па два дадаваць да прыватнай спрэчкі, — нібы ў вогнішча сталі падкідваць па паленцу, па два сушняку, і ён заняўся такім полымем, што і блізка не падыходзь — згарыш жыўцом!

Адразу выявіліся два лагеры — хоць бяры ды выклікай каго трэба, каб адну частку забралі куды трэба.

Мужы і жонкі аб'ядналіся: Хведарава Антаніна была за мужа абедзвюма рукамі, як ён сам абедзвюма рукамі быў за Сталіна. Падтрымалі іх муж і жонка Азаркевічы, хоць не так і катэгарычна, як сам гаспадар і яго жонка.

Натуральна, што супраць былі муж і жонка Парэпкі. А моладзь якраз была на баку не бацькоў, а цёткі і дзядзькі, — моладзь, хоць і не перажыла таго, што перажылі іх бацькі, сэрцам і розумам адчувала і разумела, што такога дэспата і тырана, як Сталін, не было яшчэ ў гісторыі чалавецтва. Бо знішчаць ворагаў — гэта яшчэ адно, гэта як быццам не грэх па ўсіх канонах — нават рэлігійных, а вось знішчаць невінаватых, нават сваіх сяброў, якія цябе абагаўлялі, якія верылі ў цябе і служылі табе верай і праўдай, — то такога злачынства яшчэ ніхто не рабіў, мо хіба толькі Іван Грозны, але па маштабах, па ахвярах, па жорсткасці і бесчалавечнасці ўсяго зробленага, са Сталіным ніхто параўнацца не можа.

Дык як жа можна яго апраўдваць, гаварыць, што ён зрабіў і шмат карыснага? Як казаў «вялікі кормчы» Мао: ён зрабіў шэсцьдзесят працэнтаў добрага, а ўсяго сорак — дрэннага, значыць яго трэба шанаваць? Не, усё тое добрае меркне і блякне перад тым, што ён зрабіў кепскага для народаў Саюза.

— Сталін выйграў вайну! — закрычаў разагрэты спрэчкаю Хведар Слабкоў, кідаючы апошні козыр. — Каб не Сталін, мы былі б пад Гітлерам! Гэта вы разумееце, вумнікі такія, ці не? — яшчэ мацней закрычаў гаспадар у адказ на саркастычна-вясёлы смех моладзі і швагра са швагеркаю разам. — Мы былі б рабамі Гітлера!

— Невялікая розніца, чым рабом быць: Сталіна ці Гітлера, — першая вырвалася Надзея Парэпка. — А што Сталін выйграў вайну, дык скажы гэта таму, хто нічога не ведае, а мы ўсе ўжо вунь як інфармаваны на гэты конт...

Тут яе перабіў муж, але толькі для таго, каб канкрэтызаваць яе думку:

— Правільна Надзея гаворыць, мы добра інфармаваныя, і неяк дзіўна, што адстаўны палкоўнік гэтага не ведае. Старымі падручнікамі па гісторыі партыі карыстаецца, дзе напісана, што перамог Сталін, яго грамадскі лад, яго ўзброеныя сілы і г. д. Усё гэта старая лухта, у якую могуць паверыць толькі людзі, якія самі не здольны думаць і аналізаваць... А што датычыць так званай ісціны, што Сталін выйграў вайну, то тут усё наадварот: Сталін яе прайграў бы, Сталін яе прайграў напачатку, першыя два гады, калі ён пяўся сам камандаваць і рашаць стратэгічныя задачы. Гэты штафірка-цывільны, — як казаў пра яго маршал Жукаў, толькі пасля зразумеў, што яго генералы лепш разбіраюцца ў стратэгіі і тактыцы, чым ён сам, — і стаў давяраць ім. Таму ў выніку так і атрымалася: ён прайграў, генералы выйгралі, а перамогу прыпісаў сабе Сталін. Праўдзівей, прыпісалі яго падлізы, яго слугі і рабы — тыя, каго ён таптаў нагамі і кім пагарджаў... Ну, а вайну, як мы цяпер ведаем, выйграў просты народ, савецкія народы...

Імяніннік некалькі разоў ускокваў на ногі, хацеў перабіць доўгую шваграву тыраду, але яму не давалі — кожны мае права выказаць сваю думку.

— Хопіць, хопіць! — урэшце прарваўся Хведар Слабкоў з акружэння. — Ты цяпер мудры, як і ўсе, хто крытыкуе Сталіна. Але дзе вы былі, такія мудрыя і смелыя, тады? Дзе?

— Дзіўнае пытанне! Я жыў за мяжой да таго, як вы нас вызвалілі ў 39-м годзе, а ты ж быў тут, хадзіў яшчэ мо ў трэці клас. Дык што ты хочаш сказаць? — не разумеў Міхась Парэпка.

— А тое, што цяпер відаць, як і куды можна было скіраваць і павярнуць, а тады, бач, ніхто не ведаў, што рабіць, не было такіх мудрацоў, як вы сёння.

(Працяг будзе).

Друкуецца са скарачэннямі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

5 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «У каньёнах Чарына». Кінанарыс.
9.00. Беларуская літаратура. 11-ы клас.
9.30. «Прадаўжэнне роду». Маст. фільм.
10.55. Ліра. Сустрэча з Брэсцкім абдрамтэатрам.
16.30. Навіны.
16.35. «Хачу быць чараўніцай». Спектакль БелТЮГа.
18.00. Дак. фільмы «Так будзе!», «Заслона».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны.
19.35. Наш каментарый.
19.40. Зваротная сувязь.
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. «Давайце кахаць». Маст. фільм.
22.25. НІКа.

Першая праграма

5.00. Раніца.
7.35. Мультфільмы «Жывая гліна», «Асеннія караблі», «Казка аб Снягурачцы», «Спатканне».
8.05. Разам з чэмпіёнамі.
8.20. Дзіцячы музычны клуб.
9.00. «Браты Карамазавы». 1-я серыя.
10.20. Канцэрт Дзяржаўнага акадэмічнага хору «Латвія».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Імправізацыі». Фільм-балет.
11.50. Відавочнае — неверагоднае.
12.30. «Як дабіцца поспеху».
12.45. Дак. фільм «Апошні шаман».
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. «Сёння і тады».
14.50. «Мускал». 2-я серыя.
16.00. «Тэатр, дзе іграюць дзеці».
17.00. Навіны.
17.20. Дак. фільм «Штрыхі да партрэта».
17.55. Па законах рынку.
18.35. «Браты Карамазавы». 2-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Прэм'ера рубрыкі «Чорная скрыня».
21.45. Сны І. Талькова.
22.45. Валейбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. У перапынку (23.00) — Навіны.
23.45. Канцэрт ансамбля «Каданс».
0.35. «Адзіночкі». 2-я серыя.

Расійскі канал

7.00. Весткі.
7.20. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Кветкі ў доме».
8.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
8.35. «Рускі стыль».
9.10. «Выдаткі мінулых нядзейсненых дзён».
9.50. Гутаркі пра рускую культуру.
10.35. «Я і іншыя».
12.00. Забаўляльная праграма «Інтэрагра запрашае...»
13.00. Весткі.
15.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
16.00. ТэлеЭКА.
16.30. Тэлеагляд «Далёкі Усход».
17.15. Т. Ін. Ка.
17.30. Крымінальныя весткі.
17.50. «Серафім Сароўскі. Вяртанне».
18.40. Вольны час.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тварам да Расіі.
20.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
20.30. Міжнародны турнір культурыстаў.
21.00. Без рэтушы.
22.00. Весткі.
22.20. Рускія сезоны.
23.10. «Уладар мух». Дак. фільм.

6 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Давайце кахаць». Маст. фільм.
10.10. «Харэаграфічныя навелы». Фільм-канцэрт.
16.30. Навіны.
16.35. Беларуская літаратура. 10-ы клас.
17.15. «Хто там?» Казачны дэтэктыў.
18.00. Дак. фільмы «Экспазіцыя». «Мінулае яшчэ наперадзе».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны.
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. «Амба». Дак. фільм.
20.05. «Грай, гармонік!»
20.25. Калыханка.
20.45. «Справа выпадку». Латарэя ўдачы.
21.00. Тыдзень беларускага ўрада.
21.20. Крок.
23.20. НІКа.

Першая праграма

5.00. Раніца.
7.35. Мультфільмы «Матыў», «Як кошка з сабакам», «У цьмяным царстве, шэрай дзяржаве», «Чаканне».
8.10. «Тэатр, дзе іграюць дзеці».
9.05. «Браты Карамазавы». 2-я серыя.
10.15. Дак. фільмы «Вялікі шаўковы шлях», «Песня зямлі».
10.45. Выступленне ансамбля «Лада» (Варонеж).
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Чалавек і закон.
12.00. У свеце жывёл (з сурдаперакладам).
12.45. Дак. фільм «Слепата».
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. К. Вебер. Уверцюра да оперы «Аберон».
14.30. «Крык аб дапамозе». Маст. фільм. 1-я серыя.
15.35. Мультфільм «Доктар Бартэк і смерць». Фільмы 1-ы і 2-гі.
15.55. Фільм — дзецям. «Дзяўчынка і кракадзіл».
17.00. Навіны.
17.20. Дасье.
17.40. ...Да 16 і старэйшым.
18.20. Крымінформ паведамляе...
18.30. «Браты Карамазавы». 3-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Запрашэнне да музыкі».
21.50. «Малітва аб храме». Хранікальна-дакументальны фільм.
23.00. Навіны.
23.20. Музычны прагноз.
23.50. «Адзіночкі». 3-я серыя.
0.40. Міжнародны фальклорны фестываль.

Расійскі канал

7.00. Весткі.
7.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.05. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.35. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
9.35. «Здароўе».
10.05. Маст. фільм «Неадпраўленае пісьмо».
13.00. Весткі.
15.00. «Сонцаварот».
16.00. «Хто дапаможа расійскай культуры?»
16.15. Ключ да сусветнага рынку.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Грані.
17.45. Парламенцкі веснік Расіі.
18.00. Расійскі фермер: погляд у будучыню.
18.40. Вольны час. «Увага, здымаю!»
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. СКВ.
19.40. «Санта-Барбара». 20-я серыя.
20.30. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
20.55. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.25. Пятае кола. Працяг.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: намеснік рэдактара Міхаіл Міхаевіч, першы намеснік адказнага сакратара Яўген Ляхаў, старшы карэктар Ала Сабалеўская.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63850.
Зак. № 24.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12